

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YANGIN ÖNLEME VE SÖNDÜRME YÖNERGESİ

(12/01/2009 tarihli ve B.08.0.SAS.0.35.02.00.2009/9 sayılı Makam Onayı)

Ek ve Değişiklikler:

1) 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönergenin amacı; 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik esaslarına göre hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile okul ve kurumlar tarafından kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmelerin tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirler, organizasyon, eğitim ve denetimin usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönerge; Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile okul ve kurumlar tarafından kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ile açık ve kapalı alan işletmelerinde alınacak yangın önleme ve söndürme tedbirlerini, yangının ısı, duman, zehirleyici gaz, boğucu gaz ve panik sebebiyle can ve mal güvenliğini bakımından yol açabileceği tehlikeleri en aza indirebilmek için, yapı, bina, tesis ve işletmelerin tasarım, yapım, kullanım, bakım ve işletim esaslarını kapsar.

Dayanak⁽¹⁾

MADDE 3 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönerge, 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 136 ncı ve 137 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönergenin uygulanmasında tanımlar Ek - A 'dadır.

İKİNCİ BÖLÜM İlkeler, Görevler, Yetkiler, Sorumluluklar ve Yasaklar

İlkeler

MADDE 5 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönergede tanımlanmamış olan ve açıklık gerektiren hususlar hakkında Türk standartları, bu standartların olmaması halinde ise Avrupa standartları esas alınır. Türk ve Avrupa standartlarında düzenlenmeyen hususlarda, uluslararası geçerliliği kabul edilen standartlar da kullanılır.

(2) Bu Yönergenin uygulamasında proje ve yapım ile ilgili konularda tereddüde düşülen hususlar hakkında Bayındırlık ve İskân Bakanlığının, diğer hususlar hakkında ise İçişleri Bakanlığının uygulamaya esas olacak yazılı görüş alınarak bu görüşe göre işlem yapılır.

(3) Bu Yönergede tanımlanmamış, açıklık gereken hususlarda 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğe bakılacaktır.

Görev, yetki ve sorumluluk

MADDE 6 - (1) Millî Eğitim Bakanlığı **merkez ve taşra teşkilatı, okul ve kurumlar ile**⁽²⁾ okul ve kurumlarının her türlü bina, tesis, araç, gereç, malzeme, her tip motorlu araç vb. yangına karşı korunmasından gerekli önleyici tedbirlerin alınmasından, yangın malzemesi ve yangın cihazlarının faal bir halde bulundurulmasından, yangın ekiplerinin teşkil edilip eğitilmesinden, çıkan yangının başlangıç anında söndürülmesinden, yangının büyümemesi için gerekli tedbirlerin alınmasından ve bunlara ait planların yapılmasından genel müdür, bağımsız daire başkanları ile kurum amirleri, millî eğitim müdürleri ve okul müdürleri (Binayı kullanan birimlerin yetkili amirleri) sorumludurlar.

(2) Yeni yapı üretiminde veya mevcut binaların proje değişikliği gerektiren esaslı onarım ve tadilat projelerinde, binanın özelliklerine göre Yönergede öngörülen hususlara ait şartlar göz önüne alınır.

(3) Binaların yangın söndürme, algılama ve tahliye projeleri, tesisat projelerinden ayrı olarak hazırlanır. Projeler, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyelerce, belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise valilikler tarafından onaylanmak şartıyla uygulanır.

(4) Yangın güvenliği sistemlerinin teşvik edilmesi için, kamu kuruluşlarınca proje onay hizmetlerinden hiçbir şekilde vize, harç ve benzeri ücret tahsil edilmez.

Genel sorumluluklar ve yasaklar

MADDE 7 - (1) Bu Yönergenin uygulanmasında genel sorumluluk ve yasaklar aşağıda belirtilmiştir.

a) Herhangi bir yerde kontrol dışı ateş yandığını veya duman görenlerin yangın mahallini doğru tarif ederek ve telefonu fazla meşgul etmeden itfaiyeye haber vermesi zorunludur.

b) Kamuya ait telefon kabinleri, kamu binaları, lojmanlar ve diğer kurum ve kuruluşların güvenlik ve kontrol sistemlerinin bulunduğu yerlere, kırmızı zemin üzerine fosforlu sarı veya beyaz renkte "YANGIN 110" yazılması zorunludur.

c) Yangına müdahaleyi kolaylaştırmak bakımından, itfaiye araçlarının yapıya kolayca yanaşmasını sağlamak üzere, yapıların ana girişine ve civarına park yasağı konulması ve bu hususun trafik levha ve işaretleri ile gösterilmesi şarttır.

ç) Okul ve kurumlarda binaya ait yangın tahliye projeleri bina girişinde ve yangın sırasında itfaiyenin kolaylıkla ulaşabileceği bir yerde bulundurulur. Bu projede binanın kaçış yolları, yangın merdivenleri, yangın dolapları ile jeneratörün yeri işaretlenir.

d) Binada yangın çıkması halinde olaya müdahale eden acil durum ekipleri mahalli itfaiye teşkilat amirinin olay yerine gelmesinden itibaren onun emrine girerler ve ona her konuda yardım etmek mecburiyetindedirler.

e) Gerek bina acil durum ekiplerinin gerekse yangına müdahale eden itfaiye ekiplerinin görev yaptıkları sırada yetkili itfaiye amirince can ve mal güvenliğini korumak üzere verilecek olan karar ve talimatlar diğer kamu görevlilerince ve yangın güvenliği sorumlularınca aynen uygulanır.

f) Kamu görevlileri, binayı kullananlar, bina görevlileri, gönüllü ekipler ve olay yerinde bulunan herkes, itfaiye ekiplerinin görevlerini yerine getirmesine yardımcı olurlar ve çalışmalarını güçleştirici davranışlarda bulunmazlar.

g) Okul ve binalarda ocak yeri olarak ayrılmış yerler dışında ateş yakmak, ateşle ilgili işler yapmak yasaktır. Kâğıt, plastik ve naylon gibi kolay yanan maddeler ve sigara izmaritlerinin kapalı mekânlara ve kapı önlerine atılması yasaktır.

ğ) Her türlü binada, açık arazide, tesiste, sokakta, caddede, meydan ve alanda bulunan sabit ve seyyar yangın söndürme tesisat ve cihazlarını karıştırmak, bozmak, kırmak sökmek, içine kâğıt ve paçavra gibi yabancı maddeler koymak veya bunları kullanılmayacak hâle getirmek veyahut bozuk bir hâlde tutmak, her ne suretle olursa olsun yangın musluklarının önünü kapatmak, bina önüne ip çekmek, tente asmak ve benzeri hareketler yapmak yasaktır. Yangın söndürücü tesis ve malzeme, amacı dışında kullanılamaz.

h) **(Ek bent : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Toplam kapalı kullanım alanı 10.000 m2 den büyük okul ve kurum binalarında, binaya ait yangın tahliye projeleri, bina girişinde ve yangın sırasında itfaiyenin kolaylıkla ulaşabileceği bir yerde bulundurulur. Bu projede binanın kaçış yolları, yangın merdivenleri, yangın dolapları, itfaiye su verme ağızları, yangın pompaları ile jeneratörün yeri işaretlenir.**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Binaların Kullanım Sınıfları**

Binaların kullanım sınıfları

MADDE 8 - (1) Binanın kullanım sınıfı ile ilgili bir tereddüt olduğu takdirde Bayındırlık ve İskân Bakanlığının değerlendirmesi ve kararına uyulacaktır.

Kapı numaraları

MADDE 9 - (1) Bina içindeki kapılar numaralanır ve anahtarlarına 3x3 cm. ebadında madeni numara plakası takılır. Anahtarlar mesai saatleri dışında uygun görülen bir yerde kilitli- camlı dolapta saklanır.

(2) Çok katlı binalarda oda anahtarlarını koymak üzere her katta "Anahtar Dolabı" tesis edilebilir. Bu takdirde katlardaki kapıların anahtarları da camlı dolapta muhafaza edilir.

Eğitim tesisleri

MADDE 10 - (1) Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü yerlerdir. Eğitim amaçlı binalar; ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ile yüksek öğretim kurumları sınıflarında dâhil olmak üzere 6 veya daha fazla kişi

tarafından günde 4 saat veya daha fazla bir süre, ya da haftada 12 saatten fazla bir süre ile eğitim amacıyla kullanılan binalar veya bunların bu amaçla kullanılan bölümlerini kapsar.

1. Kreşler,
  2. Anaokulları,
  3. İlköğretim Okulları (YİBO'lar dahil),
  4. Ortaöğretim Kurumları,
  - e) Özel Eğitim Kurumları,
  - f) Özel Öğretim Kurumları,
  - g) Hizmetiçi Eğitim Enstitüleri,
- Eğitim amaçlı binalar kapsamındadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Bina Tehlike Sınıflandırılması**

Bina tehlike sınıflandırması

MADDE 11 - (1) Bu Yönerge kapsamında olan bina veya bir bölümünün tehlikesi, yangının başlama ve yayılması, yangın esnasında ortaya çıkan duman ve gazlar, patlama tehlikesi gibi bina veya yapıda bulunanların yaşamaları ve emniyetleri için potansiyel tehlike oluşturan faktörlerin izafi tehlike dereceleri anlamındadır.

(2) Binada veya bir bölümünde söndürme sistemleri ve kompartıman oluşturulurken, tasarım sırasında aşağıdaki tehlike sınıflandırması dikkate alınır:

- a) Düşük tehlikeli yerler: Düşük yangın yüküne ve yanabilirliğe sahip malzemelerin bulunduğu, en az 30 dakika yangına dayanıklı ve tek bir kompartıman alanı 126 m²'den büyük olmayan yerlerdir.
- b) Orta tehlikeli yerler: Orta derecede yangın yüküne ve yanabilirliğe sahip yanıcı malzemelerin bulunduğu yerlerdir.
- c) Yüksek tehlikeli yerler: Yüksek yangın yüküne ve yanabilirliğe sahip ve yangının çabucak yayılarak büyümesine sebep olacak malzemelerin bulunduğu yerlerdir.

(3) Binada veya bir bölümünde, söndürme sistemleri tasarımında uyulacak bina tehlike sınıflandırılması ile ilgili olarak kullanılan alanlar, Ek-1/A ve Ek-1/B 'de gösterilmiştir.

İKİNCİ KISIM **Binalara İlişkin Genel Yangın Güvenliği Hükümleri**

BİRİNCİ BÖLÜM **Temel Hükümler**

Binanın inşası

MADDE 12 - (1) Binada yangın çıkması halinde:

- a) Binanın yük taşıma kapasitesi belirli bir süre için korunabilecek,
  - b) Yangın ve dumanın binanın bölmeleri içerisinde genişlemesi ve yayılması sınırlandırılabilir,
  - c) Yangının civardaki binalara sıçramasını ve yayılmasını sınırlandırılabilir,
  - ç) Kullanıcıların binayı terk etmesine veya diğer yolla kurtarılmasına imkân verilecek,
  - d) İtfaiye ve kurtarma ekiplerinin emniyeti göz önüne alacak,
- şekilde inşa edilir.

Bina yerleşimi

MADDE 13 - (1) İmar planlarının tasarımında donatım alanları ile yerleşim fonksiyonları belirlenirken bina sınıflandırmalarındaki yangın önlemleri esas alınacaktır.

Bina ulaşım yolları

MADDE 14 - (1) İtfaiye araçlarının kurum her binasına ulaşabilmesi için, ulaşım yollarının tamamında itfaiye araçlarının engellenmeden geçmesine yetecek genişlikte yolun trafiğe açık olması sağlanır.

(2) İç ulaşım yolları, herhangi bir binaya ana yoldan erişimi sağlayan yollardır. İç ulaşım yollarında olağan genişlik en az 4 m ve çıkmaz sokak bulunması hâlinde en az 8 m olmalıdır.

(3) İç ulaşım yolundan binaya erişim için gerekli açılı mesafe, o bölgeye hizmet verecek itfaiyede bulunan araçların erişim imkânlarından daha uzak ise, itfaiye aracının binaya yaklaşmasına engel olabilecek çevre veya bahçe duvarları, itfaiye aracı tarafından kolaylıkla yıkılabilecek şekilde zayıf olarak yapılır. Bu şekilde zayıf olarak yapılan duvar bölümü, en az 8 m uzunluğunda olur; kolayca görünebilecek şekilde kırmızı çapraz işaret konularak gösterilir ve önüne araç park edilemez.

İKİNCİ BÖLÜM **Bina Taşıyıcı Sistemi Stabilizesi**

Bina taşıyıcı sistemi stabilizesi

MADDE 15 – (1) Bina taşıyıcı sisteminin yangın direncinin belirlenmesinde yük taşıma kapasitesi bütünlüğü ve yalıtımı göz önüne alınır. Bina taşıyıcı sistem ve elemanlarını, gerek bir bütün olarak, gerekse her bir elemanı ile bir yangında insanların tahliyesi ya da söndürme süresinde korunmaları için yeterli bir zaman boyunca stabil kalmalarını sağlayacak şekilde hesaplanarak boyutlandırılmaları zorunludur. Söz konusu hesaplar istenilen yangına dayanıklı ya da yangın kesici süreyi sağlayacak şekilde yapılır. Yapı elemanları ile birleşik olarak kullanılan mamuller dâhil olmak üzere yapı elemanlarının yangın karşısındaki tepkileri ve dirençleri için ilgili yönetmelik ve standartlar esas alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yangın Kompartımanları, Duvarlar, Döşemeler, Cepheler ve Çatılar

Yangın kompartımanları

MADDE 16 - (1) İki veya daha çok bina tarafından ortak kullanılan duvarlar, kazan dairesi, otopark, ana elektrik dağıtım odaları, yapı içindeki trafo merkezleri, orta gerilim merkezleri, jeneratör grubu odaları ve benzer yangın tehlikesi olan kapalı alanların duvarları ve döşemeleri kompartıman duvarı özelliğinde olur.

(2) İki veya daha çok binaya ait müşterek duvarlar yangına dayanıklı duvar olarak inşa edilir. İki evleri birbirinden ayıran her duvar yangın duvarı olarak inşa edilir ve bunlar ayrı olarak değerlendirilir.

(3) (Değişik üçüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Bina yüksekliği 21.50 m' den fazla konut harici binalarda ve bina yüksekliği 30.50 m'den fazla olan konut binalarında atriumlu bölüm hariç olmak üzere 21.50 m'den daha yukarıda olan katlarda en çok 3 kat bir yangın kompartımanı olarak düzenlenir.

Yangın duvarı

MADDE 17 - (1) Yangın duvarında delik ve boşluk bulunmaz. Duvarda kapı ve sabit ışık penceresi gibi boşluklardan kaçınmak mümkün değil ise bunların en az yangın duvarının direncinin yarı süresi kadar yangına dayanıklı olması gerekir. Kapıların kendiliğinden kapanması ve duman sızdırmaz özellikte olması mecburidir. Bu tür yarı mukavemetli boşlukların çevresi her türlü yanıcı maddeden arındırılır. Su, elektrik, ısıtma, havalandırma tesisatının ve benzeri tesisatın yangın duvarından geçmesi halinde, tesisat çevresi açık kalmayacak şekilde, en az yangın duvarı yangın dayanım süresi kadar yangın ve duman geçişine karşı yalıtılır.

(2) Yüksek binalarda, çöp, haberleşme, evrak ve teknik donanım gibi, düşey tesisat shaft ve baca duvarlarının yangına en az 120 dakika ve kapaklarının en az 90 dakika dayanıklı ve duman sızdırmaz olması gerekir.

Döşemeler

MADDE 18 - (1) Bütün döşemelerin yangın duvarı niteliğinde olması gerekir.

(2) Döşeme kaplamaları en az normal alevlendirici, yüksek binalarda ise en az zor alevlenici malzemelerden yapılır.

(3) Döşeme üzerinde kolay alevlenen malzemeden ısı yalıtımı yapılması ve en az 2 cm. kalınlığında şap tabakası ile örtülmesi şartıyla yapılır.

(4) Binaların tavan kaplamaları ve asma tavanlarının malzemesinin en az zor alevlenici olması gerekir.

(5) (Ek beşinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Su, elektrik, ısıtma ve havalandırma tesisatı ile benzeri tesisatların döşemeden geçmesi halinde tesisat çevresi, açıklık kalmayacak şekilde en az döşeme yangın dayanım süresi kadar, yangın ve duman geçişine karşı yalıtılır.

Cepheler

MADDE 19 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Dış cephelerin yüksek binalarda zor yanıcı malzemeden ve diğer binalarda ise en az zor alevlenici malzemeden olması gerekir. Cephe elemanları ile alevlerin geçebileceği boşlukları bulunmayan döşemelerin keşiştiği yerler, alevlerin komşu katlara atlamasını engelleyecek şekilde döşeme yangın dayanımını sağlayacak süre kadar yalıtılır. Alevlerin bir kattan diğer kata geçmesini engellemek için iki katın pencere gibi korumasız boşlukları arasında, düşeyde en az 100 cm yüksekliğinde yangına dayanıklı cephe elemanı ile dolu yüzey oluşturulur veya cephe iç kısmına en çok 2 m aralıklarla cepheye en fazla 1,5 m mesafede yağmurlama başlıkları yerleştirilerek cephe otomatik yağmurlama sistemi ile korunur.

Çatılar

MADDE 20 - (Değişik birinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Çatı kaplamalarının BROOF sınıfı malzemelerden, çatı kaplamaları altında yer alan yüzeyin veya yalıtımın en az zor alevlenici malzemelerden olması gerekir. Ancak, çatı kaplaması olarak yanmaz malzemelerin kullanılması durumunda üzerine çatı kaplaması uygulanan yüzeyin en az normal alevlenen malzemelerden olmasına izin verilir. Çatı taşıyıcı sistemi ve çatı kaplamalarının yanmaz malzemeden olması gerekir.

(2) Çatılarda yangına karşı koruma gereçlerinden başka bir eşya, yanıcı-parlayıcı madde vesaire bulundurulmaz. Çatı, depo ve arşiv olarak kullanılamaz; çatı aralarında insan yatmasına kesinlikle izin verilmez.

(3) Çatıya elektrik tesisatı çekilemez. Isıtma, soğutma, haberleşme ve iletişim alıcı ve verici elektrikli cihazların çatı arasına yerleştirilmesi gerektiği takdirde, elektrikli cihazlar için yangına dayanıklı kablo kullanılması ve çelik boru içerisinden geçirilmesi gibi, yangına karşı gerekli tedbirler alınarak yetkili kişiler eliyle ilgili Yönetmeliklere uygun elektrik tesisatı çekilebilir. Giriş kapısı devamlı kilitli tutulur ve yalnızca pilli ve akülü el feneri kullanılarak ve bu Yönergeyi uygulamakla görevli amirin izni ile çatıya çıkılabilir. Bunun için kapı yakınında madeni bir merdiven bulundurulur.

(4) Asansörlerin makine dairelerine çatı aralarından geçilerek ulaşılan düzenlemeler yapılamaz. Bitişik çatılar, bölme duvarları ile yangına karşı birbirlerinden ayrılır.

(5) Çatı araları periyodik olarak kuş gübresi ya da rüzgârın getirdiği pisliklerden temizlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Binalarda Kullanılacak Yapı Malzemeleri**

Binalarda kullanılacak yapı malzemeleri

MADDE 21 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı ile okul ve kurumların hizmet binalarını büyük onarım ve tadilatlarında ya da yeniden inşa edileceklerde proje safhasında 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik esaslarına göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM **Kaçış Yolları, Kaçış Merdivenleri ve Özel Durumlar**

BİRİNCİ BÖLÜM **Kaçış Güvenliği**

Kaçış güvenliği

MADDE 22 - (1) İnsanlar tarafından kullanılmak üzere tasarlanan her yapı, yangın veya diğer acil durumlarda kullanıcıların hızla kaçışlarını sağlayacak yeterli kaçış yolları ile donatılır. Kaçış yolları ve diğer tedbirler yangın veya diğer acil durumlarda can güvenliğini yalnızca tek bir tedbire dayandırmayacağı biçimde tasarlanır.

(2) Her yapının yangın veya diğer acil durumlarda yapıdan kaçış sırasında kullanıcıları ısı, duman veya panikten doğan tehlikelerden korunacak şekilde yapılması, donatılması, basım görmesi ve işlevini sürdürmesi gerekir.

(3) Her yapıda bütün kullanıcılara elverişli kaçış imkânı sağlayacak şekilde yapının kullanım sınıfına, kullanıcı yüküne, yangın koruma düzeyine, yapısına ve yüksekliğine uygun tip, sayı, konum ve kapasitede kaçış yolları düzenlenir.

(4) Her çıkışın açıkça görünecek şekilde yapılması, çıkışa götüren yolun görünür olması gerekir. Çıkış niteliği taşımayan yollar gerçek çıkışla karıştırılmayacak şekilde düzenlenir veya işaretlenir. Bir yangın halinde veya herhangi bir acil durumda, kullanıcıların yanlışlıkla çıkmaz alanlara girmemeleri ve kullanılan odalardan ve mekânlardan geçmek zorunda kalmaksızın bir çıkış veya çıkışlara doğrudan erişmeleri için gerekli tedbirler alınır.

İKİNCİ BÖLÜM **Kaçış Yolları**

Kaçış yolları

MADDE 23 - (1) Gerçek bir kaçış yolu, bir yapının herhangi bir noktasında yer seviyesindeki caddeye kadar olan, devamlı ve engellenmemiş kaçış yolunun tamamıdır. Kaçış yolları kapsamına bir bütün olarak;

- a) Oda ve diğer bağımsız mekânlardan çıkışlar,
  - b) Her kattaki koridor ve benzeri geçitler,
  - c) Kat çıkışları,
  - ç) Zemin kata ulaşan merdivenler,
  - d) Zemin katta merdiven ağızlarında aynı katta yapı son çıkışına götüren yollar,
  - e) Son çıkış,
- dâhildir.

(2) Asansörler kaçış yolu olarak kabul edilemez.

(3) Kaçış yollarının belirlenmesinde yapının kullanım sınıfı, kullanıcı yükü, kat alanı, çıkışa kadar alınacak yol ve çıkışların kapasitesi esas alınır. Her katta, o katın kullanıcı yüküne ve en uzun kaçış uzaklığına göre çıkış imkânları sağlanır.

(4) (Değişik dördüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Kaçış merdivenleri bodrum katlar dâhil bütün katlara hizmet verebilir.

(5) (Değişik beşinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Bir katı geçmeyen açık merdivenler, yürüyen merdivenler ve dışarıya açılan rampalar, bina dışına ulaşım noktasına veya korunmuş kaçış noktasına olan uzaklıklar, tek yönde ve iki yönde korunmuş kaçış yollarına olan ve Ek-3 'de belirtilen uzaklıklara uygun olmak şartıyla, ikinci kaçış yolu olarak kabul edilir.

Çıkış kapasitesi ve kaçış uzaklığı

MADDE 24 - (1) Kullanıcı yükü katsayısı olarak, gerekli kaçış ve panik hesaplarında kullanılmak üzere Ek-2 'da belirtilen değerler esas alınır.

(2) Çıkış genişliği için, çıkış kapıları, kaçış merdivenleri, koridorlar ve diğer kaçış yollarının kapasiteleri 50 cm 'lik genişlik birim alınarak hesaplanır. Birim genişlikten geçen kişi sayısı bina kullanım sınıflarına göre Ek-3 'de gösterilmiştir.

(3) Kaçış uzaklığı, kullanım sınıfına göre Ek-3 'de belirtilen değerlerden daha büyük olamaz.

(4) Kullanılan bir mekân içindeki en uzak noktadan en yakın çıkışa olan uzaklık, Ek-3 'de belirlenen sınırları aşamaz.

Kaçış yolu sayısı ve genişliği

MADDE 25 - (1) Tüm yapılar için kaçış yolları sağlanacaktır. Yapının kullanımda olduğu sürece zorunlu çıkışlar kolayca erişilebilir durumda tutulacak, kapılar açılabilir ve önlerinde engelleyiciler bulunmayacaktır.

(2) Toplam kullanıcı sayısı 50 kişiden fazla olan katlarda bir kaçış yolunun genişliği 100 cm. den, yüksek binalarda kaçış yollarını ve merdiveni genişliği 120 cm. den az olamaz.

(3) Bütün çıkışların ve erişim yollarının açıkça görülebilir olması veya konumlarının simgeler ile vurgulanması ve her an kullanılabilmesi için engellerden arındırılmış halde bulundurulması, odalardan veya mekânlardan geçmek zorunda kalınmaksızın, bir çıkış veya çıkışlara doğrudan erişim sağlanması gerekir.

Yangın güvenlik holü

MADDE 26 - (1) Yangın güvenlik holleri; kaçış merdivenlerine dumanının geçişinin engellenmesi, söndürme ve kurtarma elemanlarınca kullanılması ve gerektiğinde engellilerin ve yaralıların bekletilmesi için yapılır. Hollerin kullanıcıların kaçış yolunun içindeki hareketlerini engellemeyecek şekilde tasarlanması şarttır.

(2) Yangın güvenlik hollerinin duvar, tavan ve tabanında hiçbir yanıcı malzeme kullanılamaz ve bu hollerin, yangına en az 120 dakika dayanıklı duvar ve en az 90 dakika dayanıklı duman sızdırmaz kapı ile diğer bölümlerden ayrılması gerekir.

(3) Yangın güvenlik hollerinin kullanılmaya uygun şekilde boş bulundurulmasından bina veya işyeri sahibi ve yöneticileri sorumludur.

(4) (Ek dördüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Aksi belirtilmedikçe kaçış merdivenlerine, bir yangın güvenlik holünden veya kullanım alanlarından bir kapı ile ayrılan hol, koridor veya lobiden geçilerek ulaşılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Kaçış Merdivenleri

Kaçış merdivenleri

MADDE 27 - (1) Yangın ve diğer acil hallerde, bir binadaki insanların sürat ve emniyetle tahliyesinde kullanılmak üzere bu göreve özel olarak tasarlanan, korunumlu merdivenlerdir. Yapının olağan merdivenlerinden yangında kullanılacak özellikte olanları da kaçış merdiveni olarak kabul edilir.

(2) Kaçış merdivenlerinin duvar, tavan ve tabanında hiçbir yanıcı malzeme kullanılamaz ve bu merdivenler, yangına en az 120 dakika dayanıklı duvar ve en az 90 dakika dayanıklı duman sızdırmaz kapı ile diğer bölümlerden ayrılır.

(3) Yangın merdivenlerinin kullanıma uygun şekilde boş bulundurulmasından bina yöneticileri sorumludur.

Acil çıkış zorunluluğu

MADDE 28 - (1) Bütün binalarda aksi belirtilmedikçe en az 2 çıkış tesis edilmesi ve çıkışların korunmuş olması gerekir.

(2) (Değişik ikinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) 25 kişinin aşıldığı yüksek tehlikeli yerler ile 50 kişinin aşıldığı her mekânda en az iki çıkış bulunması şarttır. Kişi sayısı 500 kişiyi geçer ise en az üç çıkış ve 1000 kişiyi geçer ise en az dört çıkış bulunmak zorundadır.

(3) (Ek üçüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Çıkışların birbirinden olabildiğince uzakta olması gerekir. Bölünmemiş tek mekânlarda 2 çıkış gerekiyor ise çıkışlar arasındaki mesafe yağmurlama sistemi bulunmadığı takdirde diyagonal mesafenin 1/2'sinden ve yağmurlama sistemi mevcut ise diyagonal mesafenin 1/3'ünden az olamaz.

(4) (Ek dördüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Çıkış mesafelerinin kapıdan alındığı bina kullanım sınıflarında, bir koridor içindeki 2 kaçış

merdiveni arasındaki mesafe, yağmurlama sistemi olmayan yapılarda koridor uzunluğunun yarısından ve yağmurlama sistemi olan yapılarda ise koridor uzunluğunun 1/3'ünden az olamaz.

Kaçış merdiveni özellikleri

MADDE 29 - (1) Kaçış merdivenlerinin kapasite ve sayı bakımından en az yarısının doğrudan bina dışına açılması gerekir.

(2) Kaçış merdiveninin, zemin düzeyindeki dışarı çıkışın görülebildiği ve engellenmediği hol, koridor, fuaye, lobi gibi bir dolaşım alanına inmesi hâlinde, kaçış merdiveninin indiği nokta ile dış açık alan arasındaki uzaklık, kaçış merdiveni bir kattan daha fazla kata hizmet veriyor ise 10 m 'yi aşamaz. Dışa açık alanın, kaçış merdiveninin indiği noktadan açıkça görülmesi ve güvenli bir şekilde doğrudan erişilebilir olması gerekir. İç kaçış merdivenlerinden boşalan kullanıcı yükünü karşılayacak yeterli genişlikte dışa açık kapı bulunması şarttır.

(3) (Değişik üçüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Kaçış merdivenlerinde her döşeme düzeyinde 17 basamaktan çok olmayan ve 4 basamaktan az olmayan aralıkla sahanlıklar düzenlenir. Bina yüksekliği 15.50 m'den veya bir kattaki kullanıcı sayısı 100 kişiden fazla olan binalarda dengelenmiş kaçış merdivenlerine izin verilmez.

(4) Merdivenlerde baş kurtarma yüksekliğinin, basamak üzerinden en az 210 cm ve sahanlıklar arası kot farkının en çok 300 cm olması gerekir.

(5) Herhangi bir kaçış merdiveninde basamak yüksekliği 175 mm 'den çok ve basamak genişliği 250 mm 'den az olamaz. Basamakların kaymayı önleyen malzemeden olması şarttır.

(6) (Değişik altıncı fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Kaçış merdiveni yuvasına ve yangın güvenlik holüne elektrik ve mekanik tesisat şaftı kapakları açılmaz, kombi kazanı, iklimlendirme dış ünitesi, sayaç ve benzeri cihaz konulamaz.

Dış kaçış merdivenleri

MADDE 30 - (1) Dışarıda yapılan açık kaçış merdiveni, ilgili gereklere uyulması şartıyla iç kaçış merdivenleri yerine kullanılabilir. Dış kaçış merdiveninin korunumlu yuva içinde bulunması şart değildir.

(2) Açık dış kaçış merdiveninin herhangi bir bölümüne, yanlardan yatay ve alttan düşey uzaklık olarak 3 m içerisinde merdivenin özelliklerinden daha az korunumlu kapı ve pencere gibi duvar boşluğu bulunamaz.

(3) Bina yüksekliği 21.50 m 'den fazla olan binalarda, bina dışında açık merdivenlere izin verilmez.

Dairesel merdiven

MADDE 31 - (1) Dairesel merdivenler; yanmaz malzemeden yapılmalı ve en az 100 cm genişlikte olmaları hâlinde, kullanıcı yükü 25 kişiyi aşmayan herhangi bir kattan, ara kattan veya balkonlardan zorunlu çıkış olarak hizmet verebilir. Belirtilen şartları sağlamayan daireysel merdivenler, zorunlu çıkış olarak kullanılamaz.

(2) Dairesel merdivenler 9.50 m 'den daha yüksek, basamağın kova merkezinden en fazla 50 cm uzaklıktaki basış genişliği 250 mm 'den az olamaz.

(3) Basamak yüksekliği 175 mm 'den çok, baş kurtarma yüksekliği 2.50 m 'den az olamaz.

Kaçış merdiveni havalandırması

MADDE 32 - (1) **Bütün korunmuş kaçış merdivenlerinin**⁽³⁾ doğal yolla veya Altıncı Kısımındaki gereklere uygun olarak mekanik yolla havalandırılması veya basınçlandırılması gerekir. Kaçış merdiveni ve kullanım alanları, aydınlatma ve havalandırma amacı ile aynı aydınlığı veya baca boşluğunu paylaşamaz.

Kaçış yolu kapıları

MADDE 33 - (1) Kaçış yolu kapılarının en az temiz genişliği 80 cm' den yüksekliği 200 cm. den az olamaz.

(2) Kaçış yolu kapılarda eşik olmaması gerekir. Dönel kapılar ve turnikeler çıkış kapısı olarak kullanılmayacaktır.

(3) Kaçış yolu kapıları kanatlarının kullanıcıların hareketini engellememesi gerekir. Kullanıcı yükü 50 kişiyi aşan mekânlardaki çıkış kapılarının kaçış yönüne doğru açılması şarttır. Kaçış yolu kapılarının el ile açılması ve kilitli tutulmaması gerekir. Basamakların kaymayı önleyen malzemeden olması şarttır.

(4) Kaçış merdiveni ve yangın güvenlik holü kapılarının; duman sızdırmaz ve 4 kattan daha az kata hizmet veriyor ise en az 60 dakika, bodrum katlara ve 4 kattan daha fazla kata hizmet veriyor ise en az 90 dakika yangına karşı dayanıklı olması şarttır. Kapıların, kendiliğinden kapatan düzenekler ile donatılması ve itfaiyecilerin veya görevlilerin gerektiğinde dışarıdan içeriye girmelerine imkân sağlayacak şekilde olması gerekir.

(5) Merdivenden tabii zemin seviyesinde güvenli bir alana açılan bütün kaçış yolu kapıları ile bir kattaki kişi sayısının 100'ü geçmesi hâlinde, kaçış merdiveni, kaçış koridoru ve yangın güvenlik holü kapıları, kaçış yönünde kapı kolu kullanılmadan açılacak şekilde düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bina Kullanım Sınıflarına Göre Özel Düzenlemeler

Konutlar

MADDE 34 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) **(1) Bodrum katlar dâhil 4 katı geçmeyen konutlar ile tek evler, ikiz evler ve sıra evler gibi konutlarda, tek bir kullanıma hizmet veren binalarda veya böyle bir binanın ayrılmış bir bölümünde**

kaçışlar, kaçış mesafesi aranmaksızın normal merdivenlerle sağlanabilir. Bu merdivenlerde başka herhangi bir özellik aranmaz.

(2) Konut birimlerinden bütün çıkışların, kaçış merdivenlerine veya güvenli bir açık alana doğrudan erişim imkânı sağlayacak şekilde olması gerekir.

(3) Kaçış mesafeleri uygun olmak şartıyla, binaların sadece konut bölümlerine hizmet veren kaçış merdivenleri aşağıdaki şekilde düzenlenir:

a) Yapı yüksekliği 21.50 m'nin altındaki konutlarda korunumsuz normal merdiven kaçış yolu olarak kabul edilir ve ikinci çıkış aranmaz.

b) Yapı yüksekliği 21.50 m'den fazla ve 30.50 m'den az olan konutlarda, en az 2 merdiven düzenlenmesi, merdivenlerden en az birisinin korunumlu olması ve her daireden 2 merdivene de ulaşılması gerekir.

c) Yapı yüksekliği 51.50 m'de yüksek olan konutlarda, birbirlerine alternatif ve yangın güvenlik holü olan ve basınçlandırılan en az 2 kaçış merdiveni yapılması şarttır.

Sağlık yapıları

MADDE 35 - (1) Sağlık yapıları kapsamında olan, hastanelerde, yaşlılar için dinlenme ve bakım evleri ve bedensel ve zihinsel engelliler için olan bakım evlerinde kullanıcı yükü 15 kişiyi aşan herhangi bir hasta yatak odası veya süit oda için birbirinden uzakta konuşlandırılmış 2 kapı bulunması gerekir.

(2) (Değişik ikinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Hastanelerin ve bakımevlerinin 300 m²'den büyük olan yatılan katlarının her biri, en az yarısı büyüklüğünde iki veya daha fazla yangın kompartımanına ayrılır veya korunumlu yatay tahliye alanları teşkil edilir. Yatay tahliye alanlarının hesaplanmasında kullanıcı yükü 2.8 m²/kişi olarak dikkate alınır.

Oteller, moteller ve yatakhaneler

MADDE 36 - (1) Otellerin, motellerin ve diğer binaların yatakhane olarak kullanılan bölümlerinde yatak odaları, iç koridordan en az 60 dakika yangına karşı dayanıklı bir duvar ile ayrılır. Toplam yatak sayısı 20'den fazla veya kat sayısı ikiden fazla olan otellerde her katta en az 2 çıkış sağlanır.

2) İç ve dış koridora açılan kapıların yangına karşı en az 30 dakika dayanıklı olması ve kendiliğinden kapanan düzenekler ile donatılması gerekir.

(3) Otel yatak odasında veya süit odada en uzak bir noktadan çıkış kapısına kadar ölçülen uzaklığın 15 m 'yi aşması hâlinde, birbirinden uzakta konuşlandırılmış en az 2 çıkış kapısı bulunması gerekir.

Toplanma amaçlı binalar

MADDE 36/A- (Ek madde : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Sabit koltuklu toplantı amaçlı salonlarda iki koltuk sırası arasındaki geçitlerin aşağıda belirtilen şekilde olması gerekir:

a) Salonlarda ve balkonlarda kapılara veya çıkış kapılarına götüren ve genişliği koridor genişliğinden az olmayan ara dolaşım alanlarının sağlanması gerekir.

b) Koltuk sıralarının oluşturduğu kümeler arasında dolaşım alanlarının düzenlenmesi ve bir koltuk sırası içindeki koltuk sayısının Ek-7'de belirtilen şartlara uygun olması gerekir. Sıra iç geçiş temiz genişliği 30 cm'den az olamaz ve bu genişlik sıranın arkasından otomatik kalkan koltuklar dâhil olmak üzere, dik durumdaki koltuğun en yakın çıkıntısına kadar yatay olarak ölçülür. Sıra iç geçiş genişliğinin bütün sıra boyunca sabit tutulması gerekir.

c) Ara dolaşım alanlarını oluşturan basamakların ve rampaların bitiş kaplamalarında kaymayı önleyen malzemeler kullanılması şarttır.

d) Her bir basamağın, genel aydınlatmanın kesilmesi hâlinde net olarak görülebilecek şekilde ışıklandırılması gerekir.

(2) Karışık kullanım amaçlı binaların salonlarında gerekli çıkışların sayısının ve kapasitesinin en az yarısının, kendi kompartımanı kapsamında düşünülmesi gerekir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bina Bölümlerine ve Tesislerine İlişkin Düzenlemeler

BİRİNCİ BÖLÜM

Bina Bölümleri ve Tesisler

Bina bölümleri ve tesisler

MADDE 37 - (1) Binaların yangın bakımından kritik özellikler gösteren kazan daireleri, yakıt depoları, sobalar ve bacalar, sığınaklar, otoparklar, mutfaklar, çatılar, asansörler, yıldırımından korunma tesisatı, transformatör ve jeneratör gibi kısımlarda alınacak tedbirler bu kısımda gösterilmiştir.

(2) Bu yerlere, yanıcı madde atılması veya depolanması yasaktır. Bu yerlerin belirli aralıklarla temizlenmesi şart olup, bina yöneticisi bunu sağlamakla mükelleftir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kazan Daireleri

Kazan daireleri

MADDE 38- (1) Kazan Dairelerinin Türk Standartlarına uygun olması şarttır.

(2) Kazan dairesi, binanın diğer kısımlarından, yangına en az 120 dakika dayanıklı bölmelerle ayrılmış olarak merkezi bir yerde ve bir bütün halinde bulunur. Bina dilatasyonu (iki bina birleşme yeri) kazan dairesinden geçemez. Kazan dairesinde kazan ve ocakların bulunduğu yer; diğer bölümlerden kâgir, kapısı en az 90 dakika yangına dayanıklı malzemeden yapılmış bir bölme ile müstakil hale getirilir.

(3) (Değişik üçüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Kazan dairesi kapısının, kaçış merdivenine veya genel kullanım merdivenlerine doğrudan açılmaması ve mutlaka bir ortak hol veya koridora açılması gerekir.

(4) Kazan Dairesi tabanına sıvı yakıt dökülmemesi için gerekli tedbir alınır ve dökülen yakıtın kolayca boşaltılacağı bir kanal sistemi yapılır.

(5) Yetkili bir kurum tarafından verilen; Kazan Dairesi İşletmeciliğini bitirdiğine dair sertifikası bulunmayan şahıslar, kazan dairesi işletmek üzere çalıştırılmaz.

Doğalgaz ve LPG tesisatlı kazan daireleri

MADDE 39 - (1) Kazan dairesi doğalgaz ve LPG tesisatı, projesi, malzeme seçimi ve montajı standartlara ve gaz kuruluşlarının teknik şartnamelerine uygun şartlarda yapılmalıdır.

(2) Sayaçların, kazan dairesi dışına yerleştirilmesi gerekir. Herhangi bir tehlike anında gazı kesecek olan ana kapama vanası ile elektrik akımını kesecek ana devre kesici ve ana elektrik panosu kazan dairesi dışında kolayca ulaşılabilir bir yere konmalıdır. Gaz ana vanasının yerini gösteren plaka, bina girişinde kolayca görülebilecek bir yere asılmalıdır. Gaz kullanılan kapalı bölümlerde gaz kaçağına karşı doğal ve mekanik havalandırma sağlanması gerekir.

(3) Kazan dairesinde doğalgaz ve LPG gaz kaçaqlarını algılayacak gaz detektörleri kullanılacaktır. LPG kullanılan kazan daireleri bodrum katta yapılmaz. Bodrumlarda LPG tüpleri bulundurulmaz.

(4) Kazan dairesi topraklaması 21/8/2001 tarihli ve 24500 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliğine uygun şekilde yapılır.

(5) Kullanılan gazın özelliği dikkate alınarak, aydınlatma ve açma-kapama anahtarları ile panolar, kapalı tipte uygun yerlere tesis edilir.

(6) Doğalgaz tesisatlı kazan dairesi tavanının mümkün olduğu kadar düz olması ve gaz sızıntısı hâlinde gazın birikeceği ceplerin bulunmaması gerekir.

(7) LPG kullanan ısı merkezlerinde, gaz algılayıcının ortamdaki gaz kaçağını algılayıp uyarması ile devreye giren ve bina girişinde, otomatik emniyet vanası ve ani kapama vanası gibi gaz akışını kesen emniyet vanası bulunması gerekir.

(8) Doğalgazla kazan dairesini işletecek personel mutlaka yetkili bir kurum tarafından verilen doğalgazlı kazan dairesi işletmeciliği kursunu bitirdiğine dair sertifikalı olmalıdır. Bunun uygulanmasında bina yetkili amiri sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yakıt Depoları

Yakıt depoları

MADDE 40 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Yakıt depoları yangına dayanıklı bölmelerle korunmuş bir hacme yerleştirilmelidir. Yakıt deposu ile kazan dairesi yangına 120 dakika dayanıklı bir bölme ile ayrılmış olmalıdır. Depoda yeterli bir havalandırma sağlanmalıdır. Tank kapasitesinin en az üçte birini alacak şekilde havuzlama yapılmalıdır. Yakıt tankları, ilgili Türk Standartlarına göre hesaplanır ve yerleştirilir. Akaryakıt depolarının metal bölümleri ilgili yönetmeliklere göre statik elektriğe karşı topraklanır.

(2) Akaryakıt depoları; merdiven altına, merdiven boşluğuna, mutfığa, banyoya ve yatak odasına konmaz.

(3) Kalorifer yakıtı olarak kullanılan sıvı yakıtlar aşağıda belirtilen şekilde ve miktarda depolanabilir.

a) 1000 litreye kadar bodrumda ve varil içinde,

b) 3000 litreye kadar bodrumda ve sızıntısız sac kaplarda,

c) 1200 litreye kadar bina içinde bodrum katta, yangına 120 dakika dayanıklı kâgir odada ve sızıntısız sac depolarında, sızıntısız yeraltı ve yerüstü tanklarında,

ç) 4000 litreye kadar bina içinde bodrum katta, yangına 120 dakika dayanıklı kâgir odada sızıntısız tanklarda veya bina dışında sızıntısız yeraltı ve yerüstü tanklarında.

(4) Kömürlük, kazan dairesine bitişik, taban kodu elle veya stokerle yükleme ve boşaltmaya elverişli olarak tesis edilir. Kömür rahat taşınabilmeli ve cüruf kolay atılabilmelidir. Kömürlük alanı TS 1257'ye göre 1,5 m. kömür yüksekliği esas alınarak hesaplanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Mutfaklar, Çay Ocakları, Sobalar ve Bacalar

Mutfaklar ve çay ocakları

MADDE 41 – (1) Yüksek binalar içinde bulunan mutfaklar ile bir anda 100'den fazla kişiye hizmet veren mutfakların davlumbazlarına otomatik söndürme sistemi yapılmalı ve ocaklarda kullanılan gazın özelliklerine göre gaz algılama, gaz kesme ve uyarı tesisatı kurulması şarttır.

(2) Mutfakların bodrumda olması ve gaz kullanılması halinde, havalandırma sistemleri yapılır. İkinci bir kış tesis edilmeksizin gaz kullanılması yasaktır.

(3) Mutfak ve çay ocakları, binanın diğer kısımlarından en az 120 dakika süreyle yangına dayanıklı bölmeler ile ayrılmış biçimde konuşlandırılır. Bölme olarak ahşap ve diğer kolay yanıcı maddeler kullanılamaz.

Sobalar ve bacalar

MADDE 42 - (1) Baca tesisatının Türk Standartlarındaki esaslara uygun olması şarttır. Her kazan için tercihen ayrı bir baca kullanılacak, soba ve şofben boruları kazan bacalarına bağlanmayacaktır.

(2) Sıvı ve katı yakıtlı kazanların bacalarının altına bir kurum temizleme menfezi bulunması ve yılda en az iki defa yetkili kişilere temizletilmesi gerekir. Bacaların temizliğinden bina yöneticisi sorumludur.

(3) Kazan dairesi için ayrıca havalandırma bacası yapılacaktır. Kazan baca duvarları 5000c sıcaklığa dayanıklı olan malzemeden yapılacak, delikli tuğla ve briket kullanılmayacaktır..

(4) Isıtma aracı olarak soba kullanılan yerlerde, soba, tahta ve boyalı kısımlara zarar vermeyecek şekilde altına metal kaplı tabla, mermer veya benzeri malzeme konularak kurulur. Taban beton ise bu önlem zaruri değildir.

(5) Odada baca yoksa soba borusu sac konan pencereden çıkarılıp, saçaktan 25 cm açıkta ve 50 cm yüksekte, ucunda şapka kullanılarak kurulur. Boruların birleştiği yerler çemberle kapatılıp, bu çemberden duvar ve tavana bağlanmak suretiyle birbirinden ayrılması ve devrilmesi önlenir.

(6) Kullanım esnasında soba kapakları açık bırakılmaz, altında ve yanlarında odun, ıra, kömür, kibrit, benzin, gaz ve benzeri yanıcı ve parlayıcı madde bulundurulmaz. Odun ve kömür gibi katı yakıtlar ile yüksek oranda ısı bırakan sıvı yakıtlar kullanıldığı takdirde borular ayda bir bacalar ise iki ayda bir temizlenir. Baca temizliği mahallin itfaiye teşkilatı tarafından yapılır.

(7) **(Ek yedinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Doğalgaz kullanılan kombi ve şofbenlerin bacaları ile cihazları bacaya bağlayan boruların paslanmaz elik ve birleşme noktalarındaki kelepçelerin sızdırmaz olması gerekir. Bacaların yapımı, yıllık bakımı ve temizliği gaz dağıtım şirketlerinin belirleyeceği uzman ve eğitilmiş kişiler tarafından yaptırılır ve bu kişiler tarafından bacalar ve temiz hava girişleri kontrol edilir. Baca gazı sensörü olmayan cihazların kullanılmasına izin verilmez.**

BEŞİNCİ BÖLÜM **Sığınaklar, Otoparklar ve Çatılar**

Sığınaklar

MADDE 43 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) İlgili mevzuatına uygun olarak 100 m²'den büyük olan sığınaklarda, Altıncı Kısımın İkinci Bölümüne uygun duman tahliye sistemi kurulması ve Üçüncü Kısımın İkinci Bölümünde belirtilen esaslara uygun ve en az 2 çıkışın sağlanması mecburidir. Bu Yönetmeliğe göre algılama, uyarı ve söndürme sistemlerinin yapılması mecburi olan binaların sığınaklarında, belirtilen bu sistemlerin kurulması şarttır.

Otoparklar

MADDE 44 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Motorlu ulaşım ve taşıma araçlarının park etmeleri için kullanılan otoparkların açık otopark olarak kabul edilebilmesi için, dışarıya olan toplam açık alanın, döşeme alanının % 5'inden fazla olması gerekir. Aksi takdirde bu otoparklar kapalı otopark kabul edilir. Açık otoparklarda, dışarıya olan açıklıklar iki cephede ise bunların karşılıklı iki cephede bulunması ve her bir açıklığın gerekli toplam açıklık alanının yarısından büyük olması gerekir. Açıklıkların kuranglez şeklinde bir boşluğa açılması hâlinde, söz konusu boşluğun genişliğinin en az otopark kat yüksekliği kadar olması ve kurangleze açılan ilâve her kat için en az kat yüksekliğinin yarısı kadar artırılması gerekir. Alanlarının toplamı 600 m²'den büyük olan kapalı otoparklarda otomatik yağmurlama sistemi, yangın dolap sistemi ve itfaiye su alma ağzları yapılması mecburidir.

(2) Toplam alanı 2000 m²'yi aşan kapalı otoparklar için mekanik duman tahliye sistemi yapılması şarttır. Duman tahliye sisteminin binanın diğer bölümlerine hizmet veren sistemlerden bağımsız olması ve saatte en az 10 hava değişimi sağlaması gerekir.

(3) LPG veya sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) yakıt sistemli araçlar kapalı otoparklara giremez ve alınmaz.

Çatılar

MADDE 45 - (1) Çatılarda yangına karşı koruma gereçlerinden başka bir eşya, yanıcı, patlayıcı madde bulundurulamaz. Çatının, depo ve arşiv olarak kullanılması için sprinkler sistemi ile korunması zorunludur.

(2) Çatıya elektrik tesisatı çekilemez. Isıtma, soğutma, haberleşme ve iletişim, alıcı, verici cihazlarına, yerleştirilmesi zorunlu olduğu hallerde çatıya, elektrikli cihazlar yerleştirmek gerekirse yangına karşı ilave tedbirler alınarak yetkili kişiler eliyle elektrik tesisatı çekilebilir.

(3) Çatı giriş kapısı devamlı kapalı ve kilitli tutulur. Çatıya bina yetkilisinin izni ile çıkılabilir. Çatı araları periyodik olarak temizlenir.

ALTINCI BÖLÜM **Asansörler**

Asansörlerin özellikleri

MADDE 46 - (Değişik birinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Asansör sistemleri, 31/1/2007 tarihli ve 26420 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asansör Yönetmeliğine (95/16/AT) ve 18/11/2008 tarihli ve 27058 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliğine uygun olarak imal ve tesis edilir.

(2) Asansör kuyusu ve makine dairesi yangına en az 60 dakika dayanıklı ve yanıcı olmayan malzemeden yapılacaktır.

(3) Aynı kuyu içinde 3 den fazla asansöre pozisyon alındırılmayacaktır. Asansör kapısı yangın merdiven yuvasına açılmaz.

(4) Asansör kapılarının yangına karşı en az 30 dakika dayanıklı ve duman sızdırmaz olması, yapı yüksekliği 51,50 m. den yüksek binalarda yangına karşı en az 60 dakika dayanıklı ve duman sızdırmaz olması gerekir.

Acil durum asansörü

MADDE 47 - (1) Acil durum asansörü bir yapı içinde yangına müdahale ekiplerinin ve bunların kullandıkları ekipmanın üst ve alt katlara makul bir emniyet tedbiri dâhilinde hızlı bir şekilde taşınmasını sağlamak, gerekli kurtarma işlemlerini yapmak ve aynı zamanda engelli insanları tahliye etmek üzere tahsis edilir.

(2) Yapı yüksekliği 51.50 metreden daha fazla olan konut ve yapılarda, ayrıca acil durumlarda kullanılmak üzere en az bir asansör, yangın asansörü olarak düzenlenecektir.

(3) Acil durum asansörleri her kata hizmet edecek ve normalde de kullanılabilir olacaktır. Bu asansörlerin kapıları, elektrik tesisatı ve kabloları 1 saat yangına karşı dayanıklı olacaktır. Bu asansör kesintisiz bir güç kaynağından beslenecek şekilde tesis edilir.

(4) (Ek dördüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Acil durum asansörünün kabin alanının en az 1.8 m², hızının zemin kattan en üst kata 1 dakikada erişecek hızda olması ve enerji kesilmesi hâlinde, otomatik olarak devreye girecek özellikte ve 60 dakika çalışır durumda kalmasını sağlayacak bir acil durum jeneratörüne bağlı bulunması gerekir.

YEDİNCİ BÖLÜM **Yıldırımdan Korunma Tesisatı, Transformatör ve Jeneratör**

Yıldırımdan korunma tesisatı

MADDE 48 - (1) Binaların yıldırım tehlikesine karşı korunması için ilgili yönetmelik ve standartların gereğinin yerine getirilmesi şarttır. Elektrik yükünün yapı veya yapı içindeki diğer tesisat üzerinde risk yaratmaksızın toprağa iletilebileceği yeterli bağlantının sağlanması ve bir toprak sonlandırma ağı oluşturulması gerekir.

Transformatör

MADDE 49 - (1) Herhangi bir binada yağlı tip transformatör kullanılması gerektiği takdirde, transformatörün kurulacağı odanın tüm duvarları, tabanı ve tavanı en az 120 dakika süreyle yangına dayanabilecek şekilde yapılacaktır. Bu işle ilgili yağ toplama çukuru da yapılacaktır. Bu işle ilgili uygun tipte otomatik yangın algılama ve söndürme sistemi yapılacaktır.

(2) Ana elektrik odalarından ve transformatör merkezlerinden temiz su, pis su, patlayıcı ve yanıcı sıvı ve gaz tesisatı donanımı ve ekipmanları geçirilmez ve üst kat mahallerinde ıslak hacim düzenlenmez.

Jeneratör

MADDE 50 - (1) Birinci veya ikinci enerji kaynağı olarak jeneratör kullanılan tüm bina ve yapılarda aşağıdaki önlemler alınacaktır.

a) Jeneratörün kurulacağı odanın duvarları, tabanı ve tavanı en az 120 dakika süreyle yangına dayanabilecek şekilde yapılacaktır.

b) Jeneratörün içinde bulunacağı odanın bina içinde konuşlandırılması, bir yangın durumunda çıkan dumanların ve sıcaklığın binadaki kaçış yollarına sirayet etmeyeceği ve serbest hareketi engellemeyeceği şekilde yapılacaktır.

c) Jeneratörün yakıt deposunun bulunacağı yer, yangına dayanıklı ya da yangın kesici süreyi sağlayacak şekilde yapılır.

BEŞİNCİ KISIM **Elektrik Tesisatı ve Sistemleri**

BİRİNCİ BÖLÜM **Elektrik Tesisatı ve Sistemlerin Özellikleri**

Elektrik tesisatı ve sistemlerin özellikleri⁽¹⁰⁾

MADDE 51 - (1) Binalarda kurulan elektrik tesisatının, kaçış yolları aydınlatmasının ve yangın algılama ve uyarı sistemlerinin, yangın halinde veya herhangi bir acil halde, binada bulunanlara zarar vermeyecek, panik çıkmasını önleyecek ve binanın emniyetli bir şekilde boşaltılmasını sağlayacak, güvenli bir ortamı oluşturacak şekilde tasarlanacak, tesis edilecek ve çalışır durumda tutulacaktır.

(2) Her türlü elektrik tesisatının, kaçış yolları aydınlatmasının acil durum aydınlatma ve yönlendirmesinin ve yangın algılama ve uyarı sistemlerinin ilgili tesisat yönetmeliklerine ve standartlarına uygun olarak tasarlanması ve tesis edilmesi şarttır.

(3) Binalarda kurulacak elektrik tesisatının kaçış yolları aydınlatmasının ve yangın algılama ve uyarı sistemlerinin tasarımı ve uygulaması, ruhsat veren dairenin kontrolü ve onayına tabidir. Sistemlerin ve cihazların periyodik kontrolü, test ve bakımları bina yöneticisine aittir.

İKİNCİ BÖLÜM İç Tesisat

İç tesisat

MADDE 52 - (1) Her türlü binada elektrik iç tesisatı, koruma teçhizatı, kısa devre hesapları, yalıtım malzemeleri bağlantı ve tespit elemanları uzatma kabloları, elektrik tesisat projeleri ve kuvvetli akım tesisatı; 04/11/1984 tarihli ve 18565 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik İç Tesisler⁽⁴⁾ Yönetmeliğine, 21/08/2001 tarihli ve 24500 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Tesislerinde⁽⁴⁾ Topraklamalar⁽⁴⁾ Yönetmeliğine, 30/11/2000 tarihli ve 24246 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliğine ve ilgili diğer yönetmeliklere ve standartlara uygun olarak tesis edilir.

Elektrik tesisatının kontrolü

MADDE 53 - (1) Elektrik tesisatının devamlı kontrol altında tutulması bakımından tesisatın işletme, bakım ve işlerliği için mahallinde kadrolu teknik eleman istihdamı esastır. Kadrolu ve yetkili teknik eleman bulma imkânsızlığı veya binanın durumu icabı bir teknik eleman bulundurma mümkün olmaması hallerinde, il veya ilçedeki diğer devlet dairelerinde bulunan teknik elemana; o yerin en büyük mülki amirinin alacağı tertip ve vereceği emre göre binalardaki elektrik tesisleri muayene ettirilir.

(2) Hiçbir kadrolu teknik elemanın bulunmadığı küçük yerleşim birimlerindeki binaların elektrik tesisatı, mahalli elektrik işletmesinin yetkili elemanı tarafından muayene edilir.

(3) (Değişik üçüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Bakanlık merkez teşkilatı bina ve depolardaki elektrik tesisatının muayene ve kontrol işleri yılda bir defa olmak üzere İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığınca yaptırılır.

(4) Taşra teşkilatında ise yetkili teknik elemanlar tarafından binanın elektrik tesisatı, yılda bir defa kontrol ettirilir. Kontrol sonucunda rapor hazırlanır. Hâlihazır durum varsa, arızaların niteliği, keşif cetveli ve alınması gereken tedbirleri içeren bu rapor, ilgili müdürlüğe bir yazı ile bildirilir. Rapordaki noksan ve arızalar ilgili müdürlükçe verilecek yetkiye göre en kısa zamanda giderilir. Konuya ilişkin evrak ve raporlar bir dosyada saklanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Acil Durum Aydınlatması ve Yönlendirmesi

Acil Durum aydınlatması ve yönlendirmesi

MADDE 54 - (1) Kaçış yollarında, kullanıcıların kaçışı için gerekli aydınlatmanın sağlanmış olması şarttır. Acil durum aydınlatması ve yönlendirmesi için kullanılan aydınlatma ünitelerinin normal aydınlatma mevcutken aydınlatma yapmayan tipte seçilmesi hâlinde, normal kaçış yolu aydınlatması kesildiğinde otomatik olarak devreye girecek şekilde tesis edilmesi gerekir.

Kaçış yollarının aydınlatılması

MADDE 55 - (1) Bütün kaçış yollarının ve kaçış merdivenlerinin aydınlatılması gerekir.

(2) Kaçış yollarında aydınlatmanın, bina veya yapıda kaçış yollarının kullanılmasının gerekli olacağı bütün zamanlarda sürekli olarak yapılması şarttır. Aydınlatma bina veya yapının genel aydınlatma sistemine bağlı aydınlatma tesisatı ile sağlanır ve doğal aydınlatma yeterli kabul edilmez.

Acil durum aydınlatması sistemi

MADDE 56 - (1) Acil durum aydınlatma sistemi; şehir şebekesi veya benzeri bir dış elektrik beslemesinin kesilmesi, yangın, deprem gibi sebeplerle bina veya yapının elektrik enerjisinin güvenlik amacıyla kesilmesi ve bir devre kesici veya sigortanın açılması sebebiyle normal aydınlatmanın kesilmesi hâllerinde, otomatik olarak devreye girerek yeterli aydınlatma sağlayacak şekilde düzenlenir.

(2) Bütün kaçış yollarında, toplanma için kullanılan yerlerde ve asansörlerde, yüksek risk oluşturan hareketli makineler ve kimyevi maddeler bulunan atölye ve laboratuvarlarda, elektrik dağıtım ve jeneratör odalarında, merkezi batarya ünitesi odalarında, kapalı otoparklarda, yangın uyarı butonlarının ve yangın dolaplarının bulunduğu bölümler ile eğitim amaçlı binalarda ve kullanıcı yükü 200 den fazla olan bütün binalarda, acil durum aydınlatması yapılması şarttır.

(3) Acil durum aydınlatmasının normal aydınlatmanın kesilmesi hâlinde en az 60 dakika süreyle sağlanması şarttır. Acil durum çalışma süresinin kullanıcı yükü 200'den fazla olduğu takdirde en az 120 dakika olması gerekir.

(4) Birinci ve ikinci derece deprem bölgelerinde, kaçış koridorları ve merdivenlerindeki acil aydınlatmanın, kendi başlarına çalışabilen bataryalı acil aydınlatma armatürleri ile sağlanması gerekir.

Acil durum yönlendirmesi

MADDE 57 - (1) Birden fazla çıkışı olan bütün binalarda, kullanıcıların çıkışlara kolaylıkla ulaşabilmesi için acil durum yönlendirmesi yapılacaktır. Acil durum hâlinde, bina içerisinde tahliye için kullanılacak olan çıkışların konumları ve bina içerisindeki her bir noktadan planlanan çıkış yolu bina içindekilere gösterilmek üzere, acil durum çıkış işaretlerinin yerleştirilmesi gerekir.

(2) Yönlendirme işaretlerinin aydınlatması 52 nci maddede belirtilen özelliklere sahip acil aydınlatma üniteleri ile dışarıdan aydınlatma suretiyle yapılır veya bu aydınlatmada, aynı özelliklere ve içeriden aydınlatılan işaretlere sahip acil durum yönlendirme üniteleri kullanılır.

(3) Acil durum yönlendirmesinin normal aydınlatmanın kesilmesi hâlinde en az 60 dakika süreyle sağlanması gerekir. Kullanıcı yükünün 200'den fazla olması hâlinde, acil durum yönlendirmesinin çalışma süresinin en az 120 dakika olması şarttır.

(4) Yönlendirme işaretleri; yeşil zemin üzerine beyaz olarak, ilgili yönetmelik ve standartlara uygun sembolleri ve normal zamanlarda kullanılacak çıkışlar için "ÇIKIŞ", acil durumlarda kullanılacak çıkışlar için ise "ACİL ÇIKIŞ" yazısını ihtiva eder. Yönlendirme işaretlerinin her noktadan görülebilecek şekilde ve işaret yüksekliği 15 cm 'den az olmamak üzere yerden 200 cm ilâ 240 cm yüksekliğe yerleştirilir.

(5) Kaçış yollarında yönlendirme işaretleri dışında, kaçış yönü ile ilgili tereddüt ve karışıklık yaratabilecek hiçbir ışıklı işaret veya nesne bulundurulamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Yangın Algılama ve Uyarı Sistemleri

Tasarım ilkeleri

MADDE 58 - (1) Yangın uyarı sistemi; yangın algılama, alarm verme, kontrol ve haberleşme fonksiyonlarını ihtiva eden komple bir sistemdir. Yangın algılama sisteminin ve parçalarının TS EN 54'e uygun olarak üretilmesi, tasarlanması, tesis edilmesi ve işletilmesi gerekir.

(2) Yangın uyarı sisteminin herhangi bir sebeple devre dışı kalması hâlinde, tekrar çalışır duruma getirilinceye kadar korumasız kalan bölgelerde ilave güvenlik personeli ile denetim yapılır ve gerekli tedbir alınacaktır.

Algılama ve uyarı sistemi

MADDE 59 - (1) Yangın algılama ve uyarı sisteminin, el ile otomatik olarak veya bir söndürme sisteminden aldığı uyarılardan biri veya birkaçı ile devreye girmesi gerekir.

(2) El ile yangın uyarısı, yangın uyarı butonları ile yapılacak, yangın uyarı butonları yangın kaçış yollarında tesis edilecektir. Yangın uyarı butonlarının, bir kattaki herhangi bir noktadan o kattaki herhangi bir yangın uyarı butonuna yatay erişim uzaklığı 60 m 'yi geçmeyecektir. Tüm yangın uyarı butonları, yerden en az 110 cm ve en fazla 130 cm yüksekliğe yerleştirilir, kat alanı 400 m² den fazla olan iki kat ile dört kat arasındaki bütün binalar ile yüksek binalarda yangın uyarı butonlarının kullanılması mecburidir.

(3) Yapı yüksekliği veya toplam kapalı alanı Ek-4 deki değerleri aşan binalara otomatik yangın algılama cihazları tesis edilmesi gerekmektedir.

Alarm verme

MADDE 60 - (1) Bir yangın alarm sisteminin aktive edilmesi halinde sesli ve ışıklı olarak ya da veri iletişimi ile alarm verme işlemi yapılacaktır.

(2) Binada bulunan yangın ve acil durum mücadele ekiplerinin uyarılması ve itfaiyeye haber verilmesi için sesli ve ışıklı uyarı cihazları ve direkt hatlar ya da diğer iletişim ortamları üzerinden data iletişimi ile yapılacaktır.

Yangın kontrol panelleri ve tekrarlayıcı paneller

MADDE 60/A- (Ek madde : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Yangın kontrol panelleri ve tekrarlayıcı paneller aşağıda belirtilen şekilde olur:

a) Kontrol ve tekrarlayıcı paneller, binanın, tercihen zemin katında veya kolay ulaşılabilir bölümünde ve sürekli olarak görevli personel bulunan bir yerinde tesis edilir.

b) Yangın kontrol panelinin tesis edildiği yerde personelin bulunmadığı zaman aralıkları var ise bu sürelerde sürekli personel bulunan ikinci bir mahalde veya daha fazla mahalde tekrarlayıcı paneller tesis edilir.

Sesli ve ışıklı uyarı cihazları

MADDE 61 - (1) Bir binada ya da yapının kullanılan tüm bölümlerinde yaşayanların yangın veya benzeri bir acil durumdan haberdar etme işlemleri sesli ve ışıklı alarm cihazları ile gerçekleştirilecektir.

(2) Sesli yangın uyarı cihazlarının seslerinin, binada başka amaçlarla kullanılan sesli uyarıcılardan ayırt edilebilecek özellikte olması gerekir.

(3) Binadaki yatak sayısı 200'den fazla olan otel ve yatakhanelerde, otomatik olarak yayınlanan ses mesajları ve yangın merkezinden mikrofona yayınlanan canlı ses mesajları ile binada yaşayanların tahliyesini veya bina içerisinde yer değiştirmelerini sağlayacak şekilde anons sistemleri kurulması mecburidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM Periyodik Testler, Bakım ve Denetim

Periyodik testler, bakım ve denetim

MADDE 62 - (1) Bu Yönergenin gerekli gördüğü tüm acil aydınlatma, yönlendirme ve yangın alarm sistemleri bina yöneticilerinin veya bunların yazılı olarak sorumluluklarını devrettiği bina yetkilisinin sorumluluğu altında periyodik testlere ve bakıma tabi tutulacaktır. Sorumluluğun bina yöneticisi tarafından bir bina yetkilisine devredildiğini gösteren yazılı belgenin bir kopyası yetki sahibi mercinin denetimine açık olacaktır.

ALTINCI KISIM Duman Kontrol Sistemleri

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Tasarım ilkeleri

MADDE 63 - (1) Binalarda yapılan havalandırma, basınçlandırma ve duman tahliye tesisatı, binada bulunanlara zarar vermeyecek, panik çıkmasını önleyecek ve binanın emniyetli bir şekilde boşaltılmasını sağlayacak güvenli bir ortamı oluşturacak şekilde tasarlanacak, tesis edilecek ve çalışır durumda tutulacaklardır.

(2) Her türlü basınçlandırma, havalandırma ve duman tahliye tesisatının, ilgili yönetmeliklere ve standartlara uygun olarak tasarlanması, tesis edilmesi ve işletilmesi gerekir.

(3) Duman tahliyesinde kullanılacak fanların ve basınçlandırma fanlarının besleme kablolarının yangına en az 60 dakika dayanıklı olması ve jeneratörden beslenecek şekilde tesis edilmesi gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM Duman Kontrolü

Duman kontrolünün esasları

MADDE 64 - (1) Doğal duman tahliyesi için duman çekiş bacaları ve bölmeleri ile alev yönlendirme bacaları kullanılacaktır. Mekanik duman tahliye sistemleri olarak iklimlendirme sistemleri özel düzenlemeler yapılarak kullanılacak veya ayrı mekanik duman tahliye sistemleri kurulacaktır.

(2) Duman tahliye ağızları, daima açık olabileceği gibi, yangın sırasında otomatik olarak veya el ile kolaylıkla açılabilen mekanik düzenler ile de çalıştırılabilir. Bu tür mekanizmaların sürekli bakım suretiyle işler durumda tutulması mecburidir.

İklimlendirme ve havalandırma tesisatının duman kontrolünde kullanımı

MADDE 65- (1) Yangın hâlinde, mevcut iklimlendirme ve havalandırma tesisatı duman kontrol sistemi olarak da kullanılabilir. Bu durumda, bu Yönetmelikte mekanik duman kontrol sistemi için öngörülen bütün şartlar, iklimlendirme ve havalandırma sistemi için de aranır.

(2) Mekanik duman kontrol sistemleri için tesis edilen havalandırma ve tahliye kanallarının çelik, alüminyum ve benzeri malzemeden yapılmış olması gerekir.

(3) Bütün mekanik havalandırma ve duman tahliye sisteminde kullanılacak kanalların yeterli sayıda askı elemanları ile bağlanması şarttır.

(4) Asma tavan arası ve yükseltilmiş döşeme altı gibi mahallerin plenum olarak kullanılması hâlinde; bu bölümler içerisinden sadece mineral, alüminyum veya bakır zırlı kablolar, rijit metal borular ve sıvı sızdırmaz esnek metal borular geçirilebilir. Bilgisayar, televizyon, telefon ve iç haberleşme sistemleri kablolarının ve yangın korunum sistemi boruları ile alevlenmeyen sıvılar taşıyan yanmaz malzemeden boruların kullanılmasına izin verilir.

(5) Yangının yayılmasında rol oynayan tesisat bacasının ve kanallarının, yangın kompartımanları hizasında olması ve kompartımanın yangın dayanımını azaltmayacak şekilde yalıtılması gerekir. Havalandırma kanal ve bacalarının yangın kompartımanlarını aşmalarına özel detaylar dışında izin verilmez. Hava kanallarının, yanmaz malzemeden yapılması veya yanmaz malzeme ile kaplanması şarttır.

(6) Yapı yüksekliği 51.50 m'nin üzerinde olan binaların hol ve koridor gibi ortak alanlarında duman kontrol sistemi yapılması mecburidir.

Kazan dairesi, jeneratör odası, mutfak ve otoparklar duman kontrolü

MADDE 66- Dizel pompa ve acil durum jeneratörünü çalıştırabilmek için mekanik havalandırmanın gerekli olduğu yerlerde, bu bölümlerin duman tahliye sistemlerinin; diğer bölümlere hizmet veren sistemlerden bağımsız olarak dizayn edilmesi, havanın doğrudan dışarıdan ve herhangi bir egzoz çıkış noktasından en az 5 m uzaktan alınması ve mahallin egzoz çıkışının da doğrudan dışarıya ve herhangi bir hava giriş noktasından en az 5 m uzağa atılması gerekir.

(2) Toplam alanı 2000 m²'yi aşan kazan dairelerinde, kapalı otopark alanlarında ve bodrum katlardaki depolarda mekanik duman tahliye sistemi yapılması mecburidir. Duman tahliye sisteminin, binanın diğer bölümlerine hizmet veren sistemlerden bağımsız olması ve saatte en az 10 defa hava değişimi sağlaması gerekir.

(3) Doğalgaz, LPG veya tehlikeli maddeler ile çalışılan yerlerde fanların ve havalandırma motorlarının patlama ve kıvılcım güvenli (ex-proof) olması gerekir. Kablo ve pano tesisatlarının da kıvılcım güvenli olması şarttır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Basınçlandırma Sistemi

Basınçlandırma sistemi

MADDE 67 - (1) Yapı yüksekliği 30.50 metreyi geçen bütün binalardan kapalı merdivenler basınçlandırılmalıdır. Konutlarda yükseklik 51.50 metreyi geçmesi durumunda basınçlandırma sistemi yapılmalıdır.

(2) Bodrum kat sayısı 4'den fazla olan binalarda yangın merdiveni basınçlandırılmalıdır.

(3) Yangın anında acil durum asansör kuyularının yangın etkisi altında kalmaması için acil durum asansörü kuyuları basınçlandırılmalıdır.

(4) Basınçlandırma sistemi bina yangın alarm sistemi tarafından otomatik olarak çalıştırılmalıdır.

YEDİNCİ KISIM Yangın Söndürme Sistemleri

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Tasarım ilkeleri

MADDE 68 - (1) Yangın söndürme sistemleri bu Yönerge kapsamındaki yapı ve binalarda yangın öncesi ve sırasında kullanılan sabit söndürme tesisatlarıdır.

(2) Binalarda kurulan söndürme tesisatı, binada bulunanlara zarar vermeyecek, panik çıkmasını önleyecek ve yangını söndürecek şekilde tasarlanacak, tesis edilecek ve çalışır durumda tutulacaktır.

(3) Her türlü yangın söndürme sistemleri, ilgili yönetmeliklere ve standartlara uygun olarak tasarlanacak, tesis edilecek ve işletilecektir.

(4) Binalarda kurulacak söndürme sistemlerinin tasarımı ve uygulaması, yetkili merci tarafından kontrol edilecek ve onaylanacaktır. Periyodik kontrol, test ve bakım gerektiren sistemlerin ve cihazların kontrolü, testi ve bakımı bina yöneticisi veya bunların yazılı olarak sorumluluklarını devrettiği bina yetkilisince yaptırılır.

İKİNCİ BÖLÜM Sulu Söndürme Sistemleri

Su basınç ve debi değeri

MADDE 69 - (1) Sabit boru tesisatı, yangın dolap sistemi, hidran sistemi ve yağmurlama sistemi gibi sulu söndürme sistemleri için yapılmış hidrolik hesaplar neticesinde gerekli olan su basınç ve debi değerleri, merkezi şebeke veya şehir şebekeleri tarafından karşılanamıyor ise yapılarda, kapasiteyi karşılayacak yangın pompa istasyonu ve deposu oluşturulmalıdır.

Su depoları ve kaynaklar

MADDE 70 - (1) Sistemde en az bir güvenilir su kaynağı bulunması şarttır. Sulu söndürme sistemleri için kullanılacak su depolarının yangın rezervi olarak ayrılmış bölümlerinin başka amaçla kullanılmaması ve sadece söndürme sistemlerine hizmet verecek şekilde düzenlenmesi gerekir.

(2) Binalardaki yangın dolapları sistemi su kapasitesi TSEN 671-1 ve TSEN 671-2 ye uygun sistemde ve su debisi Ek-6' da belirtilen değerler ilave edilerek su depo kapasitesi belirlenir.

Sabit boru tesisatı ve yangın dolapları

MADDE 71 - (1) Tesisatın amacı, bina içinde yangın ile mücadelede güvenilir ve yeterli suyun sağlanmasıdır. Bunun için, bina içinde itfaiye su alma hattı ve yangın dolapları tesis edilir.

(2) Yangın dolapları tesisatı; bina içindeki bir yangını kontrol etmesi ve söndürmesini sağlayabilmek üzere, bina içine tesis edilen sabit bir tesisatı ifade eder. Tesisat, duvarlar üzerine veya kabinler içine monte edilmiş ve kalıcı olarak bir su temin tesisatına bağlanmış olan sabit birimlerden oluşur.

(3) (Değişik üçüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Yüksek binalar ile toplam kapalı kullanım alanı 1000 m²'den büyük imalathane, atölye, depo, konaklama, sağlık, toplanma amaçlı ve eğitim binalarında, alanlarının toplamı 600 m²'den büyük olan kapalı otoparklarda ve ısıl kapasitesi 350 kW'ın üzerindeki kazan dairelerinde yangın dolabı yapılması mecburidir.

(4) Yangın dolapları, her katta ve yangın duvarları ile ayrılmış her bölümde aralarındaki uzaklık 30 m. 'den fazla olmayacak şekilde koridor çıkışı ve merdiven sahanlığı yakınına kolaylıkla görülebilecek şekilde yerleştirilecektir.

(5) Binalarda bulunan yuvarlak yarı-sert hortumlu yangın dolaplarının TS EN 671-1; yassı hortumlu yangın dolaplarının ise TS EN 671-2 standartlarına uygun olması şarttır. Yangın dolaplarının ve hortum makara sistemlerinin TS EN 671-3 standartlarında belirtilen periyodik bakımlarının bina sahibi, yöneticisi veya sorumlu bina yetkilisi tarafından yaptırılması gerekmektedir.

(6) (Ek altıncı fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) İçinde itfaiye su alma ağı olmayan yuvarlak yarı-sert hortumlu yangın dolaplarında tasarım debisinin 100 l/dak ve tasarım basıncının 400 kPa olması şarttır. Lüle girişindeki basıncın 900 kPa'ı geçmesi hâlinde, basınç düşürücülerin kullanılması gerekir.

Hidrant sistemi

MADDE 72- (1) Yapıların yangından korunmasında, ilk müdahalede söndürülemeyen yangınlara dışardan müdahale edebilmek için mümkün olduğunca yapının veya binanın tüm çevresini kapsayacak şekilde tesis edilecek hidrant sistemi bünyesinde yerleştirilecek hidrantlar, itfaiye ve araçlarının kolay yanaşabileceği ve bağlantı yapabileceği şekilde düzenlenmelidir.

(2) (Ek ikinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) İçerisinde her türlü kullanım alanı bulunan ve genel yerleşme alanlarından ayrı olarak planlanan yerleşim alanlarında yapılacak binaların taban alanları toplamının 5000 m²'den büyük olması halinde dış hidrant sistemi yapılması mecburidir.

Yağmurlama sistemi

MADDE 73 – (1) Yağmurlama sistemi, yangına erken tepki verilmesinin sağlanması ve yangının kontrol altına alınması ve söndürülmesi için belirli bir süre içerisinde tasarım alanı üzerine belirlenen miktarda suyun boşaltılmasıdır.

(2) Yağmurlama sistemi, aynı zamanda bina içindekilere alarm verilmesi ve itfaiyenin çağırılması gibi çeşitli acil durum fonksiyonlarını da aktif hâle getirebilir.

(3) Yağmurlama sistemi; yağmurlama başlıkları, borular, bağlantı parçaları ve askılar, tesisat kontrol vanaları, alarm zilleri, akış göstergeleri, su pompaları ve acil durum güç kaynağı gibi elemanlardan meydana gelir. Yağmurlama sistemi elamanlarının TS EN 12259'a uygun olması gerekmektedir.

(4) (Ek dördüncü fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Yağmurlama sistemi tasarımının TS EN 12845'e göre yapılması gerekir. Yağmurlama başlıklarının yerleştirilmesi, kullanım alanının tehlike sınıfı ve yağmurlama başlığının koruma alanı dikkate alınarak yapılır. Düşük Tehlike ve Orta Tehlike-1 kullanım alanlarında, bir adet standart yağmurlama başlığı en çok 21 m² alanı koruyacak şekilde yerleştirilebilir.

İtfaiye su verme bağlantısı

MADDE 74 - (1) Yüksek yapılarda ve cephe genişliği 75 metreyi aşan yapılarda itfaiyenin sisteme dışarıdan su basabilmesi için sulu yangın söndürme sistemlerine itfaiye bağlantısı yapılacaktır. Sistemde bir çekvalf bulunacak ve çekvalf ile itfaiye bağlantısı arasındaki borulardaki suyun otomatik olarak boşalmasını sağlayacak elemanlar konulacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Köpüklü, Gazlı ve Kuru Tozlu Sabit Otomatik Söndürme Sistemleri

Köpüklü, gazlı ve kuru tozlu sabit otomatik söndürme sistemleri

MADDE 75 - (1) Köpüklü, gazlı ve kuru tozlu sabit otomatik söndürme sistemleri; tesisin nitelik ve ihtiyaçlarına bağlı olarak uygun, güncel, sertifikalı ve ilgili standartlara göre tasarlanır.

(2) Suyun söndürme etkisinin yeterli görülmediği veya su ile reaksiyona girebilecek maddelerin bulunduğu, depolandığı ve üretildiği hacimlerde uygun tipte söndürme sistemi tesis edilir.

(3) Halon alternatifi gazlar ile tasarımı yapılmış gazlı yangın söndürme sistemlerinde kullanılan söndürücü gazın, ilgili standartlara göre belgelenmiş uzun süreli kullanım geçerliliğinin olması gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Taşınabilir Söndürme Cihazları ⁽⁵⁾

Taşınabilir söndürme cihazları ⁽⁶⁾

MADDE 76- (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Taşınabilir söndürme cihazlarının tipi ve sayısı, mekânlarda var olan durum ve risklere göre belirlenir. Buna göre;

a) A sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle çok maksatlı kuru kimyevi tozlu veya sulu,

b) B sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle kuru kimyevi tozlu, karbondioksitli veya köpüklü,

c) C sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle kuru kimyevi tozlu veya karbondioksitli,

ç) D sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, öncelikle kuru metal tozlu,

söndürme cihazları bulundurulur. Hastanelerde, huzurevlerinde, anaokullarında ve benzeri yerlerde sulu veya temiz gazlı söndürme cihazlarının tercih edilmesi gerekir.

(2) Düşük tehlike sınıfında her 500 m², orta tehlike ve yüksek tehlike sınıfında her 250 m² yapı inşaat alanı için 1 adet olmak üzere, uygun tipte 6 kg'lık kuru kimyevi tozlu veya eşdeğeri gazlı yangın söndürme cihazları bulundurulması gerekir.

(3) Otoparklarda, depolarda, tesisat dairelerinde ve benzeri yerlerde ayrıca tekerlekli tip söndürme cihazı bulundurulması mecburidir.

(4) Söndürme cihazları dışarıya doğru, geçiş boşluklarının yakınına ve dengeli dağıtılarak, görülebilecek şekilde işaretlenir ve her durumda kolayca girilebilir yerlere, yangın dolaplarının içine veya yakınına yerleştirilir. Söndürme cihazlarına ulaşma mesafesi en fazla 25 m olur. Söndürme

cihazlarının, kapı arkasında, yangın dolapları hariç kapalı dolaplarda ve derin duvar girintilerinde bulundurulmaması ve ısıtma cihazlarının üstüne veya yakınına konulmaması gerekir. Ancak, herhangi bir sebeple söndürme cihazlarının doğrudan görünmesini engelleyen yerlere konulması halinde, yerlerinin uygun fosforlu işaretler ile gösterilmesi şarttır.

(5) Taşınabilir söndürme cihazlarında söndürücünün duvara bağlantı asma halkası duvardan kolaylıkla alınabilecek şekilde yerleştirilir ve 4 kg'dan daha ağır ve 12 kg'dan hafif olan cihazların zeminden olan yüksekliği yaklaşık 90 cm'yi aşmayacak şekilde montaj yapılır.

(6) Arabalı yangın söndürme cihazlarının TS EN 1866 ve diğer taşınabilir yangın söndürme cihazlarının TS 862- EN 3 kalite belgeli olması şarttır.

(7) Yangın söndürme cihazlarının periyodik kontrolü ve bakımı TS ISO 11602-2 standardına göre yapılır. Söndürme cihazlarının bakımını yapan üreticinin veya servis firmalarının dolun ve servis yeterlilik belgesine sahip olması gerekir. Servis veren firmalar, istenildiğinde müşterilerine belgelerini göstermek zorundadır. Söndürme cihazlarının standartlarda belirtilen hususlar doğrultusunda yılda bir kez yerinde genel kontrolleri yapılır ve dördüncü yılın sonunda içindeki söndürme maddeleri yenilenerek hidrostatik testleri yapılır. Cihazlar dolun için alındığında, söndürme cihazlarının buldukları yerleri tehlike altında bırakmamak için, servisi yapan firmalar, bakıma aldıkları yangın söndürme cihazlarının yerine, aldıkları söndürücü cihazın özelliğinde ve aynı sayıda kullanıma hazır yangın söndürme cihazlarını geçici olarak bırakmak zorundadır.

(8) Binalara konulacak yangın söndürme cihazlarının cinsi, miktarı ve yerlerinin belirlenmesi konusunda, gerekirse mahalli itfaiye teşkilatının görüşü alınabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Periyodik Testler ve Bakım**

Periyodik testler ve bakım

MADDE 77 - (1) Bu Yönergede öngörülen yangın söndürme sistemlerinin, bina sahibi, yöneticisi veya bunların yazılı olarak sorumluluklarını devrettiği bina yetkilisinin sorumluluğu altında, ilgili standartlarda belirtilen sistemin gerektirdiği periyodik kontrole, teste ve bakıma tabi tutulacaktır.

SEKİZİNCİ KISIM **Tehlikeli Maddelerin Depolanması ve Kullanılması**

BİRİNCİ BÖLÜM **Genel Hükümler**

Tehlikeli maddeler ile ilgili olarak uygulanacak hükümler

MADDE 78 - (1) Tehlikeli maddelerin depolanması, doldurulması, kullanılması, üretilmesi ve satışa sunulması hakkında bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde ilgili mevzuat ve standartlara uyulur.

İKİNCİ BÖLÜM **Patlayıcı Maddeler**

Patlayıcı maddeler

MADDE 79 - (1) Patlayıcı maddeler; sürtme, darbe ve ısı etkisi altında başka bir maddenin katılmasına gerek olmadan hızla reaksiyona giren ve çevreye zarar veren maddelerdir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Parlayıcı ve Patlayıcı Gazlar**

Genel

MADDE 80 - (1) Normal sıcaklık ve basınç altında buhar fazında bulunan maddeler gaz olarak tanımlanır. Bu hükümde kritik sıcaklığı 10oC 'nin altında olan gazlara basınçlı gazlar, kritik sıcaklığı 10 OC'nin üzerinde olup, mutlak buhar basınçları 50oC 'den 300 kPa'ya aşan gazlar sıvılaştırılmış gazlar olarak isimlendirilir. Her iki tip gaz bir çözücü içinde çözülmüş durumda iseler basınç altında çözülmüş gazlar sınıfına girer.

LPG tüplerinin kullanılması

MADDE 81 - (1) LPG tüpleri dik konumda bulundurulur. Tüp ile ocak, şofben, kombi ve katalitik gibi cihazlar arasında hortum kullanılması gerektiğinde, en fazla 150 cm uzunluğunda ve ilgili standartlara uygun eksiz hortum kullanılır ve bağlantılar kelepçe ile sıkılır.

(2) Tüpler, mümkünse balkonlarda bulundurulur. Tüplerin konulduğu yerin doğrudan doğruya güneş ışınlarına maruz kalmaması ve radyatörlerin, soba veya benzeri ısıtıcıların yakınına tüp konulmaması gerekir. Kapalı veya az havalandırılan bir yerde tüp bulundurulacak ise bu bölümün havalandırılması sağlanır.

(3) LPG kullanılan sanayi tipi büyük mutfaklarda gaz kaçağını tespit eden ve sesli olarak uyarıcı gaz uyarıcı cihazının bulundurulması mecburidir. Bodrum katlarında LPG tüpü bulundurulamaz.

(4) Tüpler ve bunlarla birlikte kullanılan cihazlar, uyuma mahallerinde bulundurulamaz.

(5) Bina dışındaki tüplerden bina içindeki tesisata yapılacak bağlantıların, çelik çekme veya bakır borular ile rekor kullanılmadan kaynaklı olması gerekir. Ana bağlantı borusuna kolay görülen ve kolay açılan bir ana açma-kapama valfi takılır. Tesisat, duvar içerisinden geçirilemez.

(6) Tüplerin değiştirilmesinde gaz kaçaklarının kontrolü için bol köpürtülmüş sabundan faydalanılır ve ateş ile kontrol yapılmaz. Ev tipi ve sanayi tipi tüplerin değiştirilmeleri, tüpleri satan bayilerin eğitilmiş elemanları tarafından ve bayilerin sorumluluğu altında yapılır.

(7) Kesme, kaynak ve tavlama gibi ısıya bağlı işlemler sırasında, oksijen tüplerinin ve beraberinde kullanılan LPG tüplerinin bağlantılarında alev tutucu valflerinin takılı olması gerekir.

Doğalgaz kullanım esasları

MADDE 82 - (1) Doğalgaz kullanımı konusunda, doğalgaz ile ilgili mevzuat ve standart hükümleri geçerlidir.

(2) Doğalgazın kazan dairelerinde kullanılması hâlinde, kazan dairesinde bulunan ve enerjinin alınacağı enerji tablosunun, etanj tipi patlama ve kıvılcım güvenli olması, kumanda butonlarının pano ön kapağına monte edilmesi ve kapak açılmadan butonlar ile çalıştırılması ve kapatılması gerekir.

(3) Kazan dairelerinde bulunan doğalgaz tesisatının veya bağlantı elemanlarının üzerinde ve çok yakınında yanıcı maddeler bulundurulamaz.

(4) Doğalgaz kullanım mekânlarında herkesin görebileceği yerlere doğalgaz ile ilgili olarak dikkat edilecek hususları belirten uyarı levhaları asılır.

(5) Herhangi bir gaz sızıntısında veya yanma hadisesinde, gaz akışı, kesme vanasından otomatik olarak durdurulur.

(6) Bina içi tesisatın, gaz kesme tüketim cihazlarının ve bacaların periyodik kontrolleri ve bakımları yetkili servislerle yaptırılır.

(7) (Değişik yedinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Birinci ve ikinci derece deprem bölgelerinde bulunan otel ve motel gibi konaklama tesisleri, toplanma amaçlı binalar, sağlık, eğitim, ticaret ve sanayi binaları ile yüksek binaların ana girişinde, sarsıntı olduğunda gaz akışını kesen tertibat, gaz dağıtım şirketi veya yetkili kıldığı kuruluş tarafından yaptırılır ve belediye gaz dağıtım şirketi tarafından kontrol edilir. Gaz akışını kesen tertibat herhangi bir nedenle gaz akışını kestiği takdirde kesilen gazın tekrar açılması için bir bedel talep edilemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Yanıcı ve parlayıcı Sıvılar

Yanıcı ve parlayıcı sıvılar

MADDE 83 - (1) Yanıcı sıvılar belirli bir alev alma noktası bulunan, 35 0C'de katı veya macun kıvamında bulunmayan ve 50 0C'de buhar basınçları 300 kPa 'ı geçmeyen maddelerdir.

DOKUZUNCU KISIM Yangın Güvenliği Sorumluluğu, Ekipler, Eğitim, Denetim, İşbirliği, Ödenek ve İç Düzenlemeler

BİRİNCİ BÖLÜM Yangın Güvenliği Sorumluluğu

Yangın güvenliği sorumluluğu

MADDE 84 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) **(1) Bakanlığımız merkez, taşra teşkilatı ile okul ve kurumların yapı ve binalarında yangın güvenliğinden kurum amiri veya yöneticileri sorumludur.**

Yangın güvenliği sorumlusunun belirlenmesi

MADDE 85 - (1) Çalışma saatleri içinde görevli sayısına ve binadaki büyük amirin takdirine göre, binanın her katı, bölümü veya tamamı için görevliler arasından yangın güvenliği sorumlusu seçilir. Sorumlu, çalışma saatinin başlangıcından bitimine kadar sorumlu olduğu bölümde, yangına karşı korunma önlemlerini kontrol etmek ve aldırma yükümlüdür.

(2) Kurum ve okul binalarında bir gece bekçisi veya güvenlik görevlisi bulunması esastır. Gece bekçisi temin edilemeyen yerlerde, hizmetli sayısı 2'den fazla değilse, durum en yakın polis veya jandarma karakoluna bir yazıyla bildirilir ve binanın devriyeler tarafından sık sık kontrol edilmesi sağlanır.

(3) Kurum ve okul binalarında resmî tatil ve bayram günlerinde de hizmetlilerce sırayla nöbet tutulur. Nöbetçi personele, fazla mesai ücreti ödenemediği takdirde nöbet tuttuğu saat kadar mesai günlerinde izin verilir.

İKİNCİ BÖLÜM Ekiplerin Kuruluşu, Görevleri ve Çalışma Esasları

Ekiplerin kuruluşu

MADDE 86 - (1) Bina yüksekliği 30.50m. 'den fazla olan binaları ile 50 kişiden fazla insan bulunan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmelerde Ek-B 'deki acil durum ekipleri kurulur.

(2) Diğer yapı, bina tesis ve işletmelerde ise; yönetici veya amirin uygun göreceği ekipler kurulur ve diğer önlemler alınır.

(3) Her ekipte bir ekip başı bulunur, ekip başı aynı zamanda yönergeyi uygulamada amirin yardımcısıdır.

Ekiplerin görevleri

MADDE 87 - (1) Ekiplerin görevleri aşağıda belirtilmiştir.

- a) Söndürme Ekibi; binada çıkacak yangına derhal müdahale ederek yangının genişlemesine mani olmak ve söndürmek,
- b) Kurtarma Ekibi; yangın vukuunda can ve mal kurtarma işlerini yürütmek,
- c) Koruma Ekibi; kurtarma ekibince kurtarılan eşya ve evrakı korumak, yangın nedeniyle ortaya çıkması muhtemel panik ve kargaşayı önlemek,
- ç) İlk Yardım Ekibi; yangın nedeniyle yaralanan veya hastalanan kişilere ilk yardım yapmak.

Ekiplerin çalışma esasları

MADDE 88 - (1) Acil durum ekiplerinin birbirleriyle işbirliği yapmaları ve karşılıklı yardımlaşmada bulunmaları esastır.

(2) Ekiplerin yangın anında sevk ve idaresi, itfaiye gelinceye kadar iç düzenlemeyi uygulamakla görevli amir veya yardımcılara aittir. Bu süre içinde ekipler amirlerinden emir alırlar. İtfaiye gelince, bu ekipler derhal itfaiye amirinin emrine girerler.

(3) Bina sahibi ve yöneticileri ile bina amirleri; ekiplerin, yapılarda meydana gelecek yangınlara müdahale etmeleri ve kurtarma işlemlerini yürütmelerinde kullanmaları için gereken malzemeleri bulundurmak zorundadırlar. (Ek-D) Yapının büyüklüğüne, kullanım amacına, mevcut koruma sistemlerine ve oluşturulan ekip özelliklerine göre, mahalli itfaiye teşkilatı ve sivil savunma müdürlüğünün görüşü alınarak, gerekli ise gaz maskesi, teneffüs cihazı, yedek hortum, lans, hidrant anahtarı ve benzeri malzemeler bulundurulur. Bulundurulacak malzemeler, itfaiye teşkilatında kullanılan malzemelere uygun olmak zorundadır. Araç-gereç ve malzemenin bakımı ve korunması, iç düzenlemeyi uygulamakla görevli amirin sorumluluğu altında görevliler tarafından yapılır.

(4) Yangın haberini alan acil durum ekipleri, kendilerine ait araç-gereç ve malzemelerini alarak derhal olay yerine hareket ederler. Olay yerinde;

a) Söndürme ekibi yangın yerinin altındaki, üstündeki ve yanlarındaki odalarda gereken tertibatı alır, yangının genişlemesini önlemeye ve söndürmeye çalışırlar.

b) Kurtarma ekibi önce canlıları kurtarır. Daha sonra yangında ilk kurtarılabilecek evrak, dosya ve diğer eşyayı, olay yerinde bulunanların da yardımı ile ve büro şeflerinin nezareti altında mümkünse çuvalara ve torbalara koyarak boşaltılmaya hazır hâle getirir. Çuval ve torbalar, bina yetkililerinin gerek görmesi hâlinde binanın henüz yanma tehlikesi olmayan kısımlarına taşınır. Yanan binanın genel olarak boşaltılmasına olay yerine gelen itfaiye amirinin veya en büyük mülki amirin emriyle başlanır.

c) Koruma ekibi boşaltılan eşya ve evrakı, güvenlik güçleri veya bina yetkililerinin göstereceği bir yerde muhafaza altına alır ve yangın söndürüldükten sonra o binanın ilgililerine teslim eder.

ç) İlk yardım ekibi yangında yaralanan veya hastalananlar için ilk yardım hizmeti verir.

Yangından haberdar olan bina sahibi, yöneticisi, amiri ile acil durum ekipleri en seri şekilde görev başına gelip, söndürme, kurtarma, koruma ve ilk yardım işlerini yürütmek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Eğitim**

Genel eğitim

MADDE 89 - (1) Bakanlığımız yapı ve binalar ile denetime tabi bina ve kurumlarda oluşturulan acil durum ekiplerinin personeli; kurum amir veya yöneticilerinin sorumluluğunda yangından korunma, yangının söndürülmesi, can ve mal kurtarma ile ilk yardım faaliyetleri ve itfaiye ile işbirliği ve organizasyon sağlanması konularında, gerekirse mahalli itfaiye ve sivil savunma teşkilatlarından yararlanılarak eğitilir ve yapılan tatbikatlar ile bilgi ve becerileri artırılır. Ayrıca bütün görevliler ve gece bekçileri, binadaki yangın söndürme alet ve edevatının nasıl kullanılacağı ve en kısa zamanda itfaiyeye nasıl ulaşılacağı konularında tatbiki eğitimden geçirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Denetim**

Denetim

MADDE 90 - (1) Bu yönerge hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı denetlenir.

(Değişik ikinci fıkra : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (2) Denetimler;

a) Bakanlık müfettişlerince,

b) Bakanlık İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı şube müdürü ve sivil savunma uzmanlarından oluşturulacak heyetçe,

c) Mülki amir veya görevlendireceği heyetçe,

ç) Taşra teşkilatında görevli sivil savunma uzmanları veya ilköğretim müfettişlerince yapılır.

Denetim sonuç raporları⁽⁷⁾

MADDE 91 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Denetim sonuç raporları, denetim yetkisine haiz kişiler tarafından Bakanlık İdari ve Mali

İşler Dairesi Başkanlığına gönderilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM İşbirliği

İşbirliği protokolü

MADDE 92 - (1) İtfaiye teşkilatı bulunan belediyeler, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile Silahlı Kuvvetler, meydana gelebilecek yangınlarda karşılıklı yardımlaşma ve işbirliği amacıyla aralarında protokol düzenlerler.

ALTINCI BÖLÜM Ödenek

Ödenek

MADDE 93 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile okul ve kurumların yapı ve binalarında yönergede belirtilen sistem ve tesisatın yapımı ile araç gereç ve malzemenin temini, bakım ve onarımı için ödenek ayrılır. Binaların yangından korunması için yıllık bütçelere konulan ödenek başka bir amaç için kullanılamaz.

(2) Yönergede belirtilen sistem ve tesisatın yapımı ile araç, gereç ve malzemenin temini her yıl Merkezde İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı bütçesine konulan ödenekle, taşra teşkilatlarında ilgili birimlerce sağlanır.

YEDİNCİ BÖLÜM İç Düzenleme

İç düzenlemelerin hazırlanması

MADDE 94 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönergenin uygulanmasını sağlayacak olan bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı buldukları yer, yapı, bina, tesis ve işletmelerin özelliklerini ve bu yönerge hükümlerini dikkate alarak yangın önleme ve söndürme iç düzenlemesi hazırlayarak birimlerine (okul ve kurumlar dahil) yayımlayacaktır. (Örnek Ek-C, Ek: C-1)

İç düzenlemelerin kapsamı ve yürütülmesi

MADDE 95 - (1) Yangın önleme ve söndürme konusundaki iç düzenlemelerde; bu yönergede yer alan hususlardan, acil durum ekiplerinin sayısı, personelin adı ve görevleri, ihtiyaç duyulan araç, gereç ve malzemenin cinsi ve miktarı, söndürme araçlarının kullanma usulleri, eğitim ve bakım hususları, nöbet hizmetleri ile gerek görülecek diğer hususlar düzenlenir. Bina yerleşimini, bina iç ulaşım yollarını, yangın bölmelerini, yangın duvarlarını, yatay bölmeleri, cepheleri, söndürücü sistemi, uyarıcı sistemi ve su besleme üniteleri ile itfaiyeye yardımcı olabilecek diğer hususları gösterir plân ve krokiler bu düzenlemelere eklenecektir.

(2) Yangın önleme ve söndürme konusundaki iç düzenlemeler yapı, bina, tesis ve işletmenin amiri tarafından yürütülür.

ONUNCU KISIM Mevcut Binalar Hakkında Uygulanacak Hükümler

Mevcut yapılara ilişkin uygulama

MADDE 96 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Mevcut yapılardan bu Yönergenin yürürlüğe girmesinden sonra kullanım amacı değiştirilerek, bedensel veya zihinsel bir hastalığın veya yetersizliğin tedavisinin veya bakımının yapıldığı veyahut küçük çocuklar, nekahet hâlindeki kişiler veya bakıma muhtaç yaşlıların bakımları için kullanılan sağlık amaçlı bina ve tesisler ile yatılı sağlık kuruluşları, anaokulları, kreşler, çocuk kulüpleri, ilköğretim okulları, yetiştirme yurtları, eğlence yerleri ve konaklama amaçlı olarak kullanılacak bina ve tesisler ile tehlikeli maddelerin bulundurulacağı binalar dışında kalan mevcut yapılar hakkında bu kısım hükümleri uygulanır.

(2) Mevcut yapılardan, 12/6/2002 tarihli ve 2002/4390 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğe uygun yangın tedbirleri alınmış olan yapılarda, 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre ilave tedbir alınmaması asıldır. Ancak, yapı sahibi isterse bu Yönetmelik hükümlerine göre ilave tedbirler alabilir.

Mevcut yapılardan kullanım amacı değiştirilenler hakkında uygulanacak diğer hükümler⁽⁸⁾

MADDE 97 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Mevcut yapılardan bu Yönergenin yürürlüğe girmesinden sonra kullanım amacı değiştirilenlerden 96 ncı maddenin birinci fıkrasında sayılanlar hakkında bu Yönergenin diğer kısımlarında belirtilen hükümler uygulanır.

Mevcut binalar hakkında alınacak tedbirler ile ilgili yapım süresi

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönergenin Onuncu Kısımında belirtilen mevcut binalar için yangına karşı alınması gereken tedbirler, bina sahibi ve yöneticisi ile kurum amirleri tarafından bir yıl içinde yerine getirilir. Bu süre içerisinde, alınacak tedbirlerin gerekli kıldığı tesisatın yapımına başlanılmış ise, yapım süresine bağlı olarak ilgili idare tarafından bir yılı aşmamak üzere yapım süresi tanınabilir.

Yönetmeliğe aykırı diğer mevzuat hükümlerinin uyumlaştırılması

GEÇİCİ MADDE 2 - (1) Bu Yönergenin yayımı tarihinden önce yürürlüğe konulmuş bulunan imar, yapı, deprem ve afet ile ilgili yönetmeliklerin bu Yönergeye aykırı olan hükümleri, ilgili idarelerce Yönergenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde bu **Yönergeye**⁽⁹⁾ uygun hâle getirilir.

ONBİRİNCİ KISIM Son Hükümler

Yönergeye aykırılık hâlleri

MADDE 98 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönerge hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında, aykırı hareketin suç veya kabahat teşkil etmesine göre 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 99 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) 12/6/2002 tarihli ve 2002/4390 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'e dayanılarak hazırlanan 3/6/2003 tarihli ve B.08.0.SAS.0.35.02.00/616 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 100 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönerge onay tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 101 - (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) (1) Bu Yönerge hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

⁽¹⁾Bu madde başlığı "Yasal dayanak" iken, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 3'üncü maddesiyle madde başlığıyla birlikte metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽²⁾Bu madde birinci fıkrasında yer alan "merkez, taşra teşkilatı ve bağlı kuruluş ile" ibaresi, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 6 ncı maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽³⁾Bu maddede geçen "Bütün kaçış merdivenlerinin" ibaresi, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 17 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽⁴⁾Bu Yönergenin 52 nci maddesinde yer alan yönetmeliklerde geçen "Tesisat" ibaresi ile"Topraklama" ibaresi, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 28 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽⁵⁾ Bu Yönergenin YEDİNCİ KISIMIN DÖRDÜNCÜ BÖLÜM başlığı "Taşınabilir Söndürme Tüpleri" iken, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 34 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽⁶⁾ Bu madde başlığı "Taşınabilir söndürme tüpleri" iken, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 35 inci maddesiyle madde başlığıyla birlikte metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽⁷⁾ Bu madde başlığı "Denetim sonucu" iken, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 39 uncu maddesiyle madde başlığıyla birlikte metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽⁸⁾ Bu madde başlığı "Mevcut yapılar hakkında uygulanacak diğer hükümler" iken, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 43 üncü maddesiyle madde başlığıyla birlikte metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽⁹⁾ Bu Yönergenin geçici 2 nci maddesinde yer alan "Yönetmeliğe" ibaresi, 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönergenin 44 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁽¹⁰⁾ Bu Yönergenin 51 inci maddesine 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı ile yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair

Ek-A TANIMLAR

Ek-1-A Düşük Tehlike Kullanım Alanları

Ek-1-B Orta Tehlike Kullanım Alanları

Ek-B MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ACİL DURUM EKİPLERİ

Ek-C T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YANGIN İÇ DÜZENLEME TALİMATI

Ek-C-1 (Ek : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı)

YANGIN ÖNLEME VE SÖNDÜRME İÇ DÜZENLEMESİ

Ek-D BAKANLIĞIMIZ MERKEZ, TAŞRA TEŞKİLATI VE BAĞLI KURULUŞ İLE OKUL VE KURUM

BİNALARINDA BULUNDURULMASI ZORUNLU ARAÇ, GEREÇ VE MALZEME LİSTESİ

Ek-2 Kullanıcı Yükü Katsayısı Tablosu

Ek-3 (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı)

Çıkışlara Götüren En Uzun Kaçış Uzaklıkları ve Birim Genişlikleri

Ek-4 Otomatik Algılama Sistemi Gereken Binalar

Ek-5 (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı)

Çıkışlara Götüren En Uzun Kaçış Uzaklıkları

Ek-6 (Değişik : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı)

Yangın Dolapları ve Hidrant Sistemi İçin İlâve Edilecek Su İhtiyaçları

Ek-7 (Ek : 19/01/2010 tarihli ve B.08.0.İMD.0.14.00.00-223 sayılı Makam Onayı) Bir Sıra

İçindeki Koltuk Sayısı